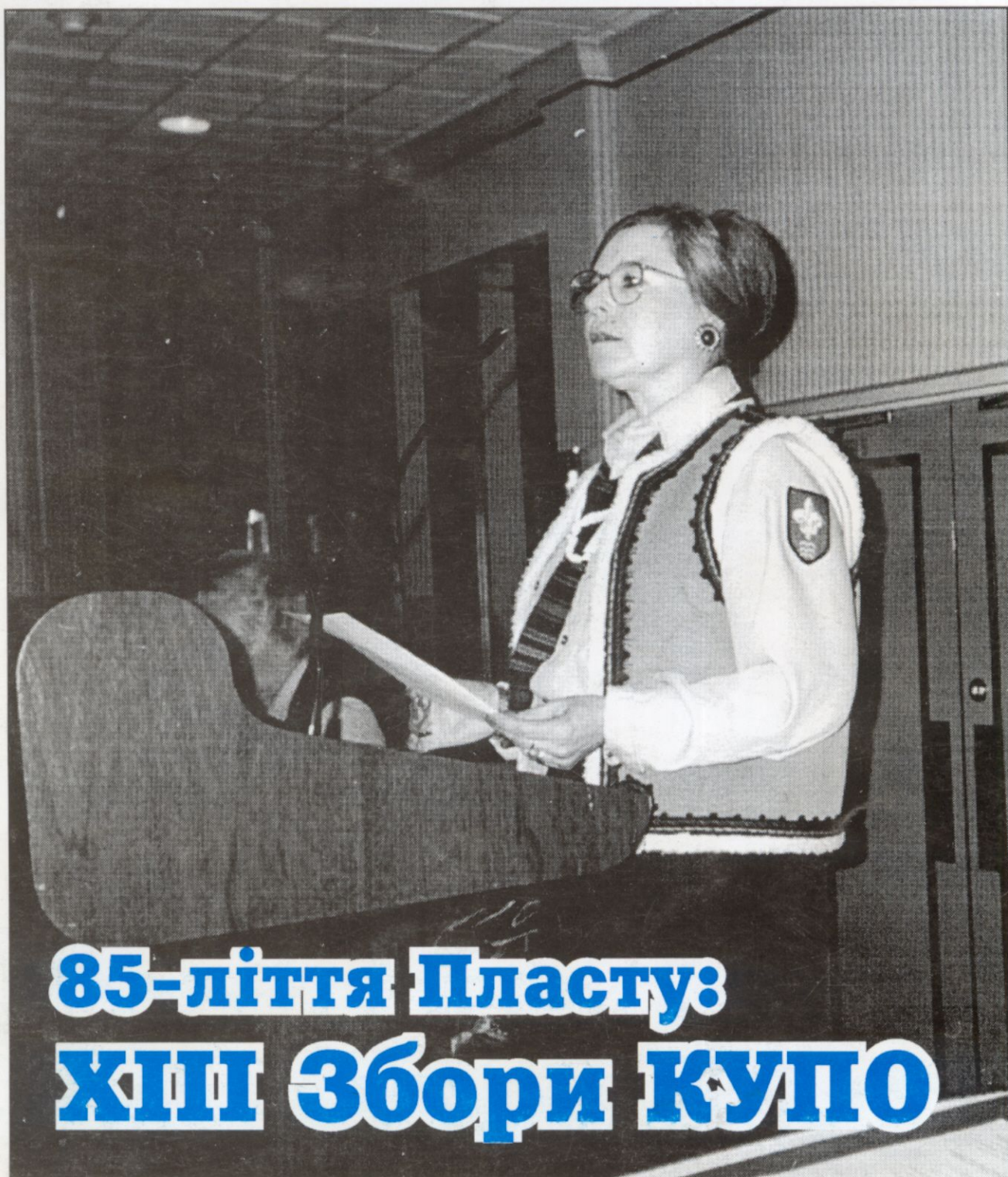

ПЛАСТОВИЙ ШЛЯХ

Ч.4 (116) 1997

ЖУРНАЛ
ПЛАСТОВОЇ ДУМКИ
ТА ІНФОРМАЦІЇ

**85-ліття Пласту:
XIII Збори КУПО**

ПЛАСТОВИЙ ШЛЯХ

ЖУРНАЛ ПЛАСТОВОЇ ДУМКИ ТА ІНФОРМАЦІЇ

ч. 4 (116) 1997

ВІД РЕДАКЦІЇ

Слово редактора	1
Звіт відаповідального редактора журналу "Пластовий Шлях" за 1994-1997 роки	2

ЧЕТВЕРТИЙ ПЛАСТОВИЙ КОНГРЕС

Лариса Залеська Онишкевич. Слово на відкритті Конгресу	3
В'ячеслав Стебницький. Одність, єдність чи плюралізм	5
Юрій Савицький. Одність, єдність чи плюралізм	8
Любомир Онишкевич. Одність, єдність чи плюралізм	8
Андрій Гарматій. Ідейні основи Пласту: сучасна інтерпретація	10
Маркіян Гаврилюк. Ідейні основи Пласту: сучасна інтерпретація	12
Резолюції Першої сесії ЧПК	15

XIII ЗБОРИ КУПО

Андрій Гарматій. XIII Збори КУПО	16
Новообраний провід	17

ДУМКИ СТАРОГО ВОВКА

Пластова дружба	18
-----------------------	----

ДИСКУСІЯ

Любомир Онишкевич. Пласт в українському суспільстві	21
Михайло Окаринський. Вплив українського Пласту на ОУН	23
Український Пласт ніколи не був і не є політичною організацією	25
Володимир Соханівський. "А коли ви молитесь..."	26

КУТОК ВИХОВНИКА

Оксана Закидальська. Журнал "Юнак" від 1995 року	27
--	----

З ПЛАСТОВОГО ЖИТТЯ

Ольга Свідзинська. Ювілейний Збір на Соколі	31
Оля Міліянчук Чуквінська. Раз уліті на таборі	32
Марко Чуквінський. Вишкіл на "Вовчій Тропі"	33
Ореста Лосик. Орликіяда	34
Ігор Трегуб. Зустріч у Криму	36
V КПЗ'їзд України	37
Андрій Гарматій. IX З'їзд Європейського Конгресу Українців	39
Перше листопада у Львові	59

ПЛАСТ У СВІТІ

Ірина Горнич. Пласт у Гамільтоні-1996	40
---	----

ЛІТОПИСЕЦЬ

Слово Начального Пластуна Юрія Старосольського	42
--	----

З ПОЖОВКЛИХ ЛИСТКІВ

Орест Гаврилюк. Роман Шухевич: пластун-чорноморець	44
--	----

ПЛАСТОВІ КУРЕНІ

Олександр Поляков. Великому племені Лісових Чортів-75	47
Юліан Крижанівський. Слово на ювілейній ватрі	48
Володимир Стецько. "Чота крилатих"	50

ОГЛЯДИ І ПОГЛЯДИ

Короткі видання з України	
Юрій Лось. "Полум'я", "До вершин", "Формула квітки", "Гомін волі"	51
Чорний Кіт. Історично-пластовий календар, Програма на ватрі	52
Михайло Мохнатий. Історія Пласт-УСО (1989-1997)	53
Орест Гаврилюк. Історія Пласту 1911-1939	54
Олександр Сич. «Лілея-НВ»	55

ПЛАСТОВА ФІЛАТЕЛІЯ

Роман Бишкевич. Чи можна легалізувати скавтську пошту?	56
Сіроманець-філателіст. Нові пластові випуски в Україні	58

НАШЕ ЛИСТУВАННЯ

Листи	41,54
-------------	-------

ПЛАСТОВИЙ ШЛЯХ

ЖУРНАЛ ПЛАСТОВОЇ ДУМКИ ТА ІНФОРМАЦІЇ

ч.4 (116) 1997

ВІД РЕДАКЦІЇ

Дорогі Читачі й Читачки!

Оцим числом закінчуємо 1997 рік видання нашого журналу пластової думки й подій "Пластовий Шлях". Цей рік був багатий на події: вибір та запряження Начального Пластуна, Збори КУПО, 4 Пластовий Конгрес, святкування 85-ліття нашої організації, поширення Пласту в Україні, подальші переговори зі Світовим Скавтським Бюром щодо можливості прийняття Українського Скавтіngu до Світового Скавтського Братерства тощо. Тож не було проблем виповнити сторінки нашого журналу цікавими й вартісними матеріалами.

Все ж таки, наш "Шлях", наша праця не були легкими цього року. Ми мали різні значні перешкоди з усіх сторін. Нам довелось змінити видавництво й перенести його з Тернополя до Львова, де треба було підшукувати й тренувати нових людей. Що це нам вдалося взагалі — заслуга в першу чергу Голови КПС в Україні пл. сен. В'ячеслава Стебницького та нового нашого видавця ст. пл. Андрія Гарматія. За це їм належить велика честь і слава!

Допомоги від інших країн не було так багато. Допомогали нам деякі поодинокі люди, які дуже жертвенно і сумлінно прислали нам матеріали до друку й іншу допомогу, але багато із КПСтаршин нашим спільним журналом взагалі не цікавилось, а часто й навмисно підкладало нам колоди на нашій

дорозі, через які редакції й видавництву треба було перестрибувати...

Труднощі ми мали й з боку уряду в Україні, який через поштові утруднення, податкові й легальні розпорядження і всілякими іншими способами мовби навмисно старався утруднити нам нашу і так важку працю. Я знаю, що це не було заведено спеціально проти нас, але така невідраднa ситуація, на жаль, існує в нашому краю сьогодні. Факт залишається фактом, що в Україні сьогодні не є легко працювати для добра нашого Народу... Це є прикро ствердити, але так воно, на превеликий жаль, є.

Подаємо Вам, дорогі Читачі, наш звіт, який ми підготували на Збори КУПО для референта видань пл. сен. Юрія Сенькова. При цій нагоді хочемо скласти щиру подяку другові Сенькову за його працю й допомогу під час цієї каденції. Також складаємо величезну подяку Голові ГПБ другові Юрієві Слюсарчукові за його кольосальну працю, яка уможливила нам перейти через ці роки й видавати кожного року по чотири цікаві числа нашого журналу.

Вкінці — велика подяка всім нашим співробітникам, дописувачам, видавцям і всім іншим доброзичливим особам, які уможливили появу "Пластового Шляху".

Відповідальний редактор

ЗВІТ ВІДПОВІДАЛЬНОГО РЕДАКТОРА ЖУРНАЛУ “ПЛАСТОВИЙ ШЛЯХ”

ЗА 1994-1997

1. Від останніх Зборів КУПО ми продовжували видавати журнал “Пластовий Шлях” згідно з планом. Хоч були великі труднощі в видаванні журналу, все ж таки кожного року з’являлося по чотири числа, кожне по 60 стор. + картонова обкладинка, з численними ілюстраціями. За 1997 рік ми вже випустили 3 числа, а 4 в підготовці.

2. В піднайденні матеріалів ми не мали ніяких спеціальних труднощів. Матеріалів було завжди доволі, так що ми могли приблизно 25% надісланих матеріалів відкидати, якщо вони не конкретно надавались до друку. Більшість матеріалів походила зі США, Канади й України, хоч ми одержували деякі матеріали і з таких країн, як Бразилія, Австралія, а також поодинокі дописи з Німеччини, Литви, Аргентини, Словаччини, Польщі.

3. Система “представників країн” в редакції “Шляху” не виправдалась, бо КПСтаршини, зокрема в Канаді й в США, не вважали за відповідне призначити таких представників і подавали все нові причини, чому вони не хочуть з редакцією співпрацювати. Все ж таки редакція сама піднайшла собі в тих країнах співпрацівників, які прекрасно вив’язувались зі своїх завдань. Також ми завжди мали багато дописів з України, як теж прекрасні фотознімки із пластування в Україні. Всім нашим співпрацівникам і співредакторам, які сумлінно виконували свої обов’язки, щира від нас усіх подяка.

4. Ми мали дуже добру співпрацю з Головою ГПБулави пл. сен. Юрієм Слюсарчуком, який справді зужив масу свого часу, щоб допомогти редакції. Без його всецілої кооперації, часті інтервенції в критичних ситуаціях та загальної допомоги поява журналу була б неможливою.

5. Також Референт Видань пл. сен. Юрій Сеньків дуже старався допомогти редакції, зокрема одержувати матеріали про Станиці та Курені в Канаді й Австралії. За це йому наша щира вдяка.

6. Найбільша проблема журналу була із видавництвом в Україні. Від 1992 року ми видавали журнал у видавництві “Лілея” в Тернополі. “Лілея” приготувляла журнал професійно, зі смаком, естетично. Спершу цим займався пл. сен. Григорій Бурбеза, а згодом працю перебрав ст. пл. Сергій Юзик. Обидва вони робили свою працю дуже добре. Труднощі були із вічними запізненнями й великими перервами в появі журналу.

7. Ми старалися налагодити якість цю справу, однак нам це не вдалося. Переговори в цій справі велись до осені 1996, але вкінці обидві сторони прийшли до переконання, що видавання пластових журналів треба перенести до іншого видавництва.

8. Це зроблено взимку 1997, коли видання журналів перебрала КПС України. Специфічно, видаванням займався ст. пл. Андрій Гарматій, який прекрасно видавав журнал “Юнацтво”. Він перебрав тоді також видавання “Пластового Шляху”. Перше число “Шляху” в новому видавництві з’явилося з кінцем весни 1997, друге влітку 1997, а третє восени 1997. Четверте число повинно з’явитись перед кінцем 1997 або з початком 1998.

9. На жаль, в цей час ми зустрілись із легальними труднощами в Україні, зокрема із поштою та податковою системою. Друге число за 1997 нам завернули на пошті, що призвело до серйозного запізнення. Ми післали його другий раз, але воно знову “застрягло” на пошті. Чи ті труднощі вдасться перебороти, поки що невідомо. Якщо Уряд України буде настановляти все нові й нові труднощі видавництву, то, можливо, прийдеться видавництво перенести в якусь іншу країну, де уряд є більше приязний до друкованого слова. Хоч соромно було б, якби ми не могли видавати свого власного пластового журналу в своїй рідній Батьківщині тільки через закони власного Українського Уряду!

пл. сен. кер. Любомир С. Онишкевич, СМ
Відповідальний редактор

Заввага: Цей звіт було приготовано на XIII Збори КУПО в жовтні 1997 року.

ЧЕТВЕРТИЙ ПЛАСТОВИЙ КОНГРЕС

11 жовтня 1997 року

1. Пласт у світі: одність і єдність чи плюралізм

голове: Ярослав Гаврих (Великобританія)
доповідачі: Юрій Савицький (Америка);
В'ячеслав Стебницький (Україна)
коментатори: Тарас Закидальський (Канада)
Юрій Семків (Австралія)
Любомир Онишкевич (Америка)

2. Ідейні основи Пласту — сучасна інтерпретація

голове: Володимир Луців (Канада)
доповідачі: Андрій Гарматій (Україна);
Маркіян Гаврилук (Америка)
коментатори: Дарія Якубович (Америка)
Володимир Луців (Канада)
Діяна Юрчук (Америка)
Роман Гриців (Америка)

пл. сен. Лариса Залеська Онишкевич

СЛОВО НА ВІДКРИТТІ КОНГРЕСУ

Дорогі Подруги і Друзі!

Розпочинаємо наш Четвертий Пластовий Конгрес. Перед нами відкритий шлях — відкритий до мудрих роздумів і рішень, але можливо він із деякими "зрадливими ярами" пластової проблематики. Завданням ГПБ є "досліджувати наспіваючі пластові потреби та планувати", як з ними давати собі раду, а форумом дискусій над дослідженням таких "наспіваючих проблем" мають служити саме пластові Конгреси. Таке завдання вони намагалися сповняти. Перші два Конгреси проходили під гаслом "досліджувати, передбачати, щоб діяти", яке підібрав покійний пл. сен. Атанас Фіголь (голова перших двох Конгресів); потім, очолюючи кількарічну працю до першої сесії Третього Конгресу, я намагалася цю лінію продовжувати, як це робили голови другої сесії Іван Винницький і третьої сесії — Люба Крупа.

Кожного разу Конгрес давав пропозиції — напрямні для нових обставин подальшого ведення виховної праці. Було багато ідейних уточнень і практичних порад на дальші етапи праці (рекомендації Другого Конгресу появилися у т. зв. "зеленій книжечці", а з підготовки першої сесії Третього Конгресу — у "малиновій"). Але при цьому основи пластової ідеології завжди залишалися незмінними. Це було нашою

неписаною метою і мрією, що ми маємо передати колись назад в Україну *незмінену* пластову ідеологію. В історичний момент для Пласту і для України доля дозволила нам цю вимогу чесно виконати. І від часу запалення відновленої ватри в Україні починається нова історична епоха дії Пласту, і ми стоїмо перед важливими дискусіями, обмінами думок і — рішеннями.

Звичайно, будувати організацію, інституцію не є легко, але можливо. Втримати її життєздатність 85 років не було легко. А тепер треба пильнувати, щоб ця нам усім дорога організація була сучасною і надалі життєздатною та корисною і в Україні, і в діаспорі. Але при цьому нам треба бути свідомими

Вручення нагород

того, що дуже легко можна планувати зміни, пересувати, підставляти або відсувати основні стовпи, на яких стоїть організація, але треба уважати, бо коли забирається стовпи, будова може розпастися; а при намаганні зробити будову дуже сучасною треба уважати, щоб ми не розбили і не розгубили основи, бо тоді поділимо велику будову на маленькі розпорошені хутори (а ми і так живемо у розпорошенні діаспори). Раз будуть окремі хутори і хутірці — знаємо пов'язану з тим філософію: "моя хата скраю". Такий підхід не раз притягав українців і тоді кінчався не по-державницьки: із втратою для України.

Коли 1954 р. ставили основи тієї будівлі, яку називаємо КУПО, мій гурток свіжо прийнятих старших пластунок подивляв далеко йдучий і державницький підхід творців КУПО: утримувати ЦІЛІСТЬ наших розпорошень по хуторах-краях. Щоб пластуни по хуторах Лондона чи Торонта, Нью-Йорку чи Мельбурна не розтопились, не розсіялись з вітром, щоб говорили спільною мовою, мали спільні ідеї. Це була візія Цьопи Паліїв, Яра Гладкого, Осипа Бойчука, Мортка Рака, Сірого Лева, — тих провідників-журавлів, що відлетіли, а нам залишили цю будову — КУПО, яка постала як плеяда сестер із різних країн, але такі сестер, які ідейно залишалися близькими, як зірки Плеяди.

Від часів Мономаха чуємо про силу спільної дії, спільної ідеї. Прислу-хаймося до цього і сьогодні, про це "однакове розуміння завдань та ідейних основ Пласту", бо вони гарантують нам, що пластовий світ буде цілісним і корисним для України.

Десятиліттями ми наголошували на "одність" (себто — однаковість) і єдність (себто — спільну мету). Хуторянство заперечує їх. А ми і так вже поволі почали просякати нети-повими Пластові шляхами дії, яких навчилися хіба що у політичних партіях, і почали застосовувати їх до

Пласту. Це вже розводнює, збіднює і збіднює пластову поставу, пластову дружбу. І — пластову єдність. А ми вже не раз довели, що вміємо успішно спільно працювати! На заключній сесії Третього Пластового Конгресу ми кинули гасло "Один світ — один Пласт". Один світ, а не одні хутори, окремі городчики. У сучасному світі ми настільки мобільні, що сьогодні пластунка чи пластун є з Канади, а завтра вже її країною проживання є Англія або Україна, і тоді вона має сприймати інакший "хуторянський" Пласт — серед розсіяних хуторів діаспори і України? Діаспора приречена бути діаспорою, але не мусить бути

розсіяною на окремі хутори; може бути плеядою індивідуальних сестер-країв, які, на нашу радість, зросли від 7 до 9 тепер.

І знову: коли ми входимо у цей новий етап дії Пласту — знову ПЕРЕВІРЯЙМО та АНАЛІЗУЙМО — але не руйнуймо своєї кріпко сплетеної будови. Не робім свого варіанту "кінця історії КУПО". Зокрема тепер, коли перед нами такі великі можливості і потреби, коли стільки свіжої крові і свіжих сил можна черпати для Пласту України, для України і для української діаспори.

Статут КУПО нам вказує: що 10 років треба скликати пластовий Конгрес для "докладної аналізи всіх аспектів дії Українського Пласту". Цим разом ми це зробили відмінно, бо дали краям першу нагоду виявити свої проблеми, побажання і рекомендації на теми для загального обговорення на Четвертому Конгресі. Наслідком цих думок будуть сьогодні дискусії на дві вибрані теми.

Допоможи нам Боже розумно думати, уважно слухати, розважливо вирішувати — і при тім дивитися собі дружньо в вічі. Допоможи нам Боже цим Четвертим Конгресом допомогти Пластові у світі бути одним Пластом із дружніми розгалуженнями і дружньою співпрацею — для добра пластової молоді і добра українського народу.

В залі нарад

ПЛАСТ У СВІТІ: ОДНІСТЬ І ЄДНІСТЬ ЧИ ПЛЮРАЛІЗМ?

пл. сен. В'ячеслав Стебницький

Не помилюся, якщо вже на початку зазначу, що Пласт у світі за сучасних обставин потребує детального аналізу в усіх аспектах своєї дії. Інакше не було би проголошено переведення Четвертого Пластового Конгресу, інакше ми з вами не зібралися б тут для обміну думок та дискусій.

Велика честь для мене, як представника Пласту України, бути основним доповідачем в одному з головних питань Конгресу. Ця нагода промовляти до вас підкреслює ту спільну пильну увагу до подій у Пласті України та сподівання, що Україна може дати відповіді на багато питань. Але "один у полі не воїн", — каже народна мудрість. І я твердо дотримуюсь думки, що усі тут можливі рішення повинні бути нашими спільними, добре обміркованими та зваженими, а наші дії повинні підсилювати одні одних. Бо, як на мене, і історія це підтверджує, від них значною мірою залежатиме майбутнє світової української спільноти та української молоді як її складової частини.

Отож, чи в сучасних обставинах Пласт повинен залишитися однаковим та з'єдиненим в усьому світі, чи крайові пластові організації мають відтепер піти своїми дорогами? Перед тим, як перейти до роздумів на цю тему, проаналізуємо ситуацію, яка на тепер склалася в пластових організаціях країв. Це, можливо, дасть змогу не витати у небесах і не займатись софістикою, а керуватись реальними категоріями, стояти ногами на землі.

Що нас єднає? Перш за все — ідейні основи, пластова ідея, яка пройшла випробування роками і, збережена в діаспорі, відроджується в Україні. Пластова ідея одна і однакова для всіх, де б ми не були. І те, що пластові ідеали так швидко вкорінилися на їх таки батьківщині, свідчить про їх універсальний сенс. Щоправда, тут і там починають долипати голоси про сучасну інтерпретацію, а то й

зміни в ідейних основах. Як на мене, цей процес потрібен. Він насправді й не припинявся. Щонайменше кожен пластун чи пластунка мали своє розуміння Пластової Присяги, Пластового Закону, Пластових гімнів, у свій спосіб тлумачили собі їх сенс. Очевидно, ці особисті тлумачення мали багато спільного і мало чим відрізнялися від "офіційного" пояснення.

По-друге, це пластова виховна метода, яка, маючи багато спільного зі скавтською, все ж володіє особливими прикметами, які й роблять її українською. Гурткова система, стимулюючі програми, життя серед природи, поєднані з українськими традиціями, інтегровані в українське суспільне життя, утворили скарб, який ми зevamo Пластом. Здається, ніхто не ставить під сумнів доцільності і вартості пластових метод виховання. Вони однаково актуальні у всіх краях і досі залишаються дієвими та результативними. Лише українське забарвлення, розуміння цього забарвлення потребує тепер глибшого аналізу.

Найперше подивимось на ситуацію в Україні. Наша держава поволі оговтується. І хоч трохи заповільно, часом хаотично, але все ж впорядковує різні аспекти суспільного життя. Україна починає свій розгін на шляху формування української державної нації. І вирішення мовної проблеми, яка нас так турбує — видається питанням часу. Держава намагається створити в Україні інформаційне та культурне українське середовище, може, часом на побутовому рівні, але підігріває патріотичні настрої населення. Молодь — як губка: вбирає у себе все це. Дуже часто не говорячи українською — співає українських пісень, вболіває за українських спортсменів, купує виключно українські товари. Але українській молоді все ще бракує самовпевненості, відчуття власної вартості та почуття національної гідності. Українська молодь в основній своїй масі залишається пасивним споглядачем суспільних процесів.

Тому перед нами постає питання: що може бути вирішеним краще на державному рівні, а що можемо робити більш ефективно ми. Моя відповідь на це: Пласт в Україні повинен робити особливий натиск на плекання провідницьких якостей української молоді, бо на разі незначне число державних чи навіть громадських інституцій робить на цьому який-небудь наголос. Таким чином, Пласт може дати Україні еліту, яка б, володіючи усіма провідницькими

В залі нарад

здібностями, разом з тим мала глибокі про-українські настрої. А українське забарвлення Пласту в Україні має бути і поступово буде, я вірю у це, забезпечене державними інституціями через українізацію суспільства.

У пластових організаціях поза межами України виникає природна ситуація втрати саме цього українського забарвлення, все більшого прилучення молоді до суспільного життя країни поселення, чи, правильніше буде сказано, нової батьківщини. Це виявляється у багатьох аспектах. Але найголовнішим є поступова втрата відчуття і знання української мови. І хоча Пласт через роки і тепер твердо тримається позиції обов'язкової україномовності, хоча ситуація у Пласті є багато краща у цьому питанні, ніж у інших молодечих організаціях української діаспори, все ж реальність є невблаганною. І тут вже не можна сподіватися на сторонні чинники, тут треба самим дбати за збереження українства.

Українська молодь за кордонами батьківщини дідів також із зрозумілих причин більше цікавиться суспільними процесами своїх держав, вбирає іншомовний культурний елемент, переймає не завжди властивий українцям тип суспільних відносин. І це є природно, це й є той самозахист через пристосування, про який я говорив вище. Ми всі — дорослі особи в Пласті — були б доволі нерозумними, якби хотіли спинити ці процеси. Перш за все, це був би Сизифів труд, а по-друге, молодь не можна виховувати лише на минулому (у даному випадку — на українській історії та народних традиціях), бо по природі своїй вона спрямована у майбутнє.

З цього огляду ситуація в Пласті діаспори є багато складніша, завдання, які перед ним стоять, значно вагоміші, бо пластуни в Україні не мають проблеми подвійної лояльності, вірності Україні для них є samozрозумілою...

По-третє, ми є єдині через нашу організаційну

побудову. Спільне бажання єдності дій, таке рідкісне в українській історії і таке небажане для наших зловмисників, було фактично оформлене у 1954 році через створення Конференції Українських Пластових Організацій та покликання Головного Пластового Проводу, завданням якого було втримати ідейні підстави і виховні методи Українського Пласту. Головний Пластовий Провід мав також дбати про пластову єдність. "Один світ — один Пласт". Але з об'єктивних причин, через умови, які склалися і складаються в поодиноких краях, все важче стає втримати таку єдність в

дотеперішньому її розумінні. Ці нові умови найперше відобразилися на виховних програмах, які у різних краях могли бути по-різному реалізовані і реалізовувалися з об'єктивних причин. При цьому проводи всіх рівнів свідомо чи несвідомо йшли на порушення діючих правильників-напрямних. Ні, не тому, що забували про один з головних обов'язків, а тому, що їх змушувала до цього життєва дійсність. Так ми поступово почали змінювати вимоги Пластових проб, закривали очі на відхилення від встановленого правильниками вигляду пластового однострою, переймали впоряд, властивий війську країни поселення: в Україні — радянському, в Австралії — австралійському, в Америці — американському. Напевно, можна було б знайти ще й інші "дрібниці". Мало-помалу ми починаємо втрачати, або ще навіть не набули ознак нашої єдності. Не лише між краями, але й усередині кожного краю. І хоча далі є багато спільного, фактично ми поступово починаємо відрізнитися один від одного.

Ми мали і тепер також маємо ще один вияв нашої єдності — одного для усіх Начального Пластуна.

Отож, підсумовуючи, можна сказати: Пласт у світі має багато спільного, дуже подібний у краях, все ще з'єдинений через КУПО і Начального Пластуна, але відчуває все наростаючу проблему появи різниць, розбіжностей як у єдиній дії, так і у зовнішніх виявах.

Тепер стоїть питання: чи ми знайдемо у собі силу і снагу проаналізувати ці розбіжності, зрозуміти їх суть і потребу у кожному краю, а, проаналізувавши, прийняти по-пластовому мудрі рішення, які дали б нам змогу рухатися вперед; чи безсило розведемо руками перед жорстокою реальністю; чи ми загрузнемо серед сварок та конфліктів? Ще й ще раз слід наголосити — все це залежить від нашої спільної на те доброї волі.

Я, та й більшість пластунів в Україні, вважаю, що наша єдність: неоціненний скарб, який

подарувала нам історія через діяння наших батьків. Єдність, про яку так багато молять Бога українці і якою Він так довго їх обділює. Було б дуже нерозумно цю єдність втрачати, розійшовшись по своїх закутках. Але єдність не може залишатись лише декларованою. Вона повинна бути підтримуваною на усіх щаблях Пластової організації: від новацького рою, юнацького гуртка до Головного Проводу включно. Тепер, за умов існування незалежної Української Держави, пластова єдність набуває також нового звучання, бо зв'язок з Україною, з молоддю України, що став можливим, може і повинен допомогти затримати асиміляційний процес у діаспорі. Тут, звичайно, велика відповідальність лягає на Крайову Пластову Організацію, яку я маю честь представляти.

Разом з тим, розуміючи ті умови, в яких діє Пласт у країнах поселення, перебуваючи й самим у непевному стані передчуття необхідної трансформації для створення чисельної всеукраїнської організації, ми говоримо про винайдення способів швидкого й дієвого вирішення власних проблем у краях. Ніхто не може знати існуючої у пластовій організації ситуації краще, як ті люди, які в тій ситуації перебувають. Тому кожен край найперше повинен сам аналізувати свої проблеми, поклатися на свої сили, як і вчить нас Пласт. Але також у будь-який момент кожен край може засягнути по сторонню допомогу і з певністю цю допомогу отримати. Цього нас теж вчить Пласт. Саме тут виникає потреба плюралізму, потреба різних шляхів, що аж ніяк не підриває нашої єдності, але покликане цю єдність зміцнити. Плюралізм у Пласті завжди був і є, зважаючи на його демократичний устрій. З часом мають здатність змінюватись лише рамці цього плюралізму.

На сучасному етапі ми знову повинні прийняти спільне рішення, що залишити незмінним для втримання єдності, а що віддати на розсуд країв. На мій погляд і на моє глибоке переконання, ідейні основи Пласту все ще не вичерпали свого ресурсу, і на декларованих у них засадах надалі можна виховувати українську молодь. Очевидно, також повинна залишитись незмінною пластова/скавська метода виховання: членство у гурті однолітків; стимулююча програма занять, що полягає у ряді ступеневих проб; життя серед природи, яке є додатковим засобом плекання характеру та вчить необхідної життєвої зарадності. Ми можемо і повинні додавати нових сучасних виховних засобів, використовувати досягнення світової педагогічної думки. Але це аж ніяк не

змінить методи, бо вона перевірена не лише пластовою історією, але й історією світового скавтіngu. Піддаване сумніву українське забарвлення Пласту, включно з українською мовою спілкування між членством, також повинно залишитися незмінним, бо з його втратою Пласт і в Україні, і в діаспорі стане звичайним скавтіngом, а не власне Пластом. І тут ми усі повинні бути максимально принциповими: хто не хоче прийняти цих стрижневих положень, повинен мати право створити іншу організацію без права вживати пластового імени. Для забезпечення єдності доцільно затримати КУПО як організаційне тіло і Головний Пластовий Провід з оновленим завданням: не втримувати ідейні підстави та виховні методи, а всіляко їх розвивати, координуючи та стимулюючи співпрацю країв.

Є речі, стосовно яких корисно було б дійти згоди. Це, передусім, наші напрямні-правильники: устрій, програми, однострій. Чудовим прикладом Соломонового рішення є правильник "Програма УПЮ", який, залишаючись однаковим для усіх країв, все ж дав максимальну свободу і гнучкість в організації виховного процесу в УПЮ. Гадаю, так діяти можна і в багатьох інших питаннях. Бо чим більше ми можемо знайти спільного, тим сильнішою буде наша єдність. При тому повинна бути передумана і улегшена процедура за-твердження змін, їх швидкого впровадження у життя.

Також є моменти, через які не варто починати бучі, бо досягти однаковості буде й так неможливо. Це цілком логічно віддати на розсуд і опрацювання країв з тим, що доробок побажано винести для загального огляду з метою здорового обміну досвідом.

У такий спосіб можна перефразувати тему мого виступу: єдність, одність і плюралізм. І ці три слова відтепер повинні б стати цілями нашої співпраці та підставами нашої діяльності.

пл. сен. Юрій Савицький

1. Чому "Чи"? Може, повинна бути єдність, єдність і **плюралізм**?

2. Виглядає, що не раз ми боїмося плюралізму, і тому ставимо плюралізм "по другій стороні" єдності і єдності. Чому не може бути плюралізм і єдність та єдність?

- тільки якщо ми боїмося
- тільки якщо ми вузько думаємо і хочемо все ставити у маленьких 'шухлядках'
- тільки якщо ми дивимося коротко і не готові дивитися в будучність

3. Плюралізм є не тільки здоровий, але потрібний у нинішньому світі:

- інші пріоритети
- інші потреби
- інші проблеми
- ...і це все міняється з часом інакше від краю до краю, і скоршим темпом

Цілий світ живе плюралізмом (Америка, Україна), тому що це потрібно.

4. Плюралізм не значить анархія. Де брак плюралізму, значить:

- центральна задушуюча контроля
- брак індивідуалізму і творчости
- штучна "злука"
- ментальність "гетта"

5. Ідеї та засади залишаються, спосіб виконання може мати інші форми.

Як виховується дитину, чи у професійнім житті — кається, **що** треба зробити, а **як** зробити — залежить від виконавця. Тим росте індивідуалізм і творчість на користь усіх.

6. Треба втримати автономність членів КУПО для здоров'я КУПО. Один грубий патик ломиться багато легше і скорше, ніж злучені разом осібні патики. Вони є більш гнучкі і відпорні. Що нам потрібно на будучність КУПО — гнучкості і відпорності.

Нинішнє життя і світ плывуть все скоршим і скоршим темпом. Зміни є постійні, і плюралізм дає нам найкращий спосіб достосуватися до тих змін, які є інакші всюди.

Тільки ті, які є готові на зміни і можуть їх передбачити...

тільки ті, які є гнучкі до змін, що надходять...

тільки ті, які можуть легко та скоро достосуватися до змін —

тільки **вони** виживуть у нинішньому і завтрашньому світі, а ті, які не зможуть достосуватися, ті, які не будуть гнучкі — загинуть.

Я хочу, щоб Пласт не тільки вижив, але ще й зростає. Тому нам потрібний плюралізм.

пл. сен. кер. Любомир С. Онишкевич, СМ

Дефініції:

Єдність = Однаковість у методиці, ідеології, організаційній побудові, зовнішнім вигляді тощо.

Єдність = Дія до спільної мети (але не конечно тими самими шляхами).

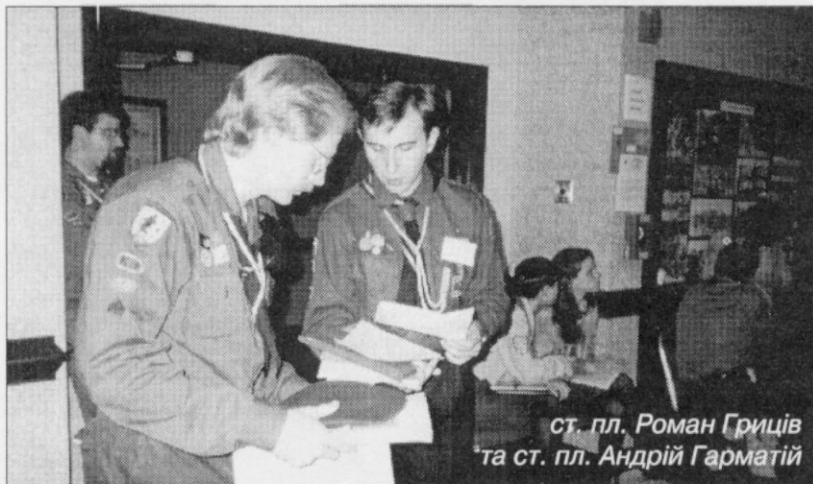
Плюралізм = Різні шляхи до різних цілей.

Тези:

1. Теоретично найбільш ефективною (на обмежений проміжок часу) є та організація, яка має і єдність спільної мети, і єдність в методах. Однак така організація є з природи консервативна і не легко допускає зміни.

2. Організація, яка є розпорошена географічно, не може мати абсолютної єдності, бо різні обставини вимагають пристосування, себто відмінних засобів, метод тощо.

3. Однак навіть така розпорошена організація мусить мати єдність, себто спільну ціль, до якої вона стремить. Інакше вона перестав бути одною організацією, а стає хаотичним збором різнірідних організацій, які йдуть в різних напрямках і скорше чи пізніше почнуть між собою сваритися і себе взаємно поборювати. В такому випадку є краще таку загальну організацію розв'язати і створити кілька окремих організацій, які б ішли до різних цілей різними шляхами.

ст. пл. Роман Гриців
та ст. пл. Андрій Гарматій

4. Тому найбільш успішними є ті організації, які вміють достосувати свої засоби й стратегії до обставин в різноманітних середовищах, але твердо тримати напрям на спільну мету. Такі організації є гнучкі в своїх засобах і можуть пристосуватись до кожної ситуації, але при цьому мають "твердий хребет", який спрямовує їх до вибраної, ясно реалізованої мети.

5. Пласт має свою ясно сформульовану мету: виховувати українську молодь для служби Богові й Україні, допомагаючи ближнім і придержуючись морально-етичних засад Пластового Закону. Ця мета (місія) Пласту повинна бути незмінною; якщо ми її покинемо, перестанемо бути Пластом.

6. Це однак не означає, що Трьох Обов'язків Пластуна, Пластового Закону чи Присяги не можна змінити стилістично (щоб вони були завжди зрозумілими для молоді) чи інтерпретувати в

мінливих обставинах (щоб вони були завжди практичними до виконання). Однак їхня суть мусить оставатись незмінною, бо інакше Пласт перестане бути Пластом.

7. Також ми не сміємо міняти наших ідеологічних основ, бо кожний з нас на них свято присягав, коли ставав пластуном. Якщо б Пласт змінив свої ідеологічні основи, то тисячі пластунів мусили б або зло-мити свою Пластову Присягу, або вийти з пластової організації.

8. Може і повинен бути плюралізм у методах, організаційній побудові, зовнішній формі, стратегії підходу тощо. Це є конечним не лиш для того, щоб стало пристосовуватись до обставин в різних країнах, але й для того, щоб могли абсорбувати й вживати найновіше знання, розуміння й наукові методи виховання, які ростуть і міняються з часом.

Висновки:

1. Пласт, як і кожна інша організація, має свою мету (місію в житті) і засоби, яких вживає для того, щоб дійти до цієї мети.

2. Мета Пласту є прекрасно сформульована в ідеологічних засадах організації. Ці засади є суттю Пласту і не сміють бути змінювані, бо без них Пласт перестав бути Пластом. Мета мусить бути спільна для усіх Крайових Пластових Організацій.

3. Все інше в Пласті — це засоби, які можна й потрібно стало перевіряти, оновлювати й достосувати до обставин і часу, щоб Пласт міг прямувати до своєї мети, які б не були обставини і як би вони не змінювалися.

4. Коли людина стає пластуном, вона приймає Присягу, що буде прямувати до пластової мети. Ця Присяга є святим зобов'язанням на ціле життя, яке пластун добровільно приймає на свою совість і якого не сміє ніколи покинути.

Загальний висновок:

РІЗНИМИ ШЛЯХАМИ

ДО СПІЛЬНОЇ МЕТИ

ІДЕЙНІ ОСНОВИ ПЛАСТУ — СУЧАСНА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ

ст. пл. Андрій Гарматій

Свій виступ почну словами засновника Пласту д-ра Олександра Тисовського зі "Звіту дирекції академічної гімназії у Львові за шкільний рік 1912-1913": "...Не думаймо, що на виконання нової ідеї треба нам ждати пори, коли вона буде теоретично цілком викінченою. Бо ідея і життя у своїм поступі нескінченні, вони можуть довгими літами взаємно до себе достроюватись. Але нікому не вдасться наперед досягнути кінця одного з них.

Для того й ідея Пласту є позірно невикінчена, а в своїм поступі необмежена. І треба приготуватись, що при ввведенні її в життя доведеться невпинно багато праці присвячувати на те, щоб ця ідея з'єдналась з життям і залишилась у злуці з ним. Щоб вона не покинула життя, невдоволена його отяжілістю. А, знову, щоб життя не збентежилось її строгими вимогами. Про одне лишень не можна у цій праці забути: в напрямі, визначенім ідеєю Пласту, можна змінити, а, радше, доповнити всі теоретичні приписи. Зате назад вертатись невільно ніколи. Невільно оминати приписів або накручувати їх після нездарности виконавців. Треба саме знати, що пластова ідея має нас вести вперед, а не бути нами тягнена назад".

Навмисне не скорочував цих рядків, наражаючись на небезпеку занудження слухачів. Бо гадаю, що тут зроблено наголос на кількох важливих моментах, яких слід достерегти під час наших дискусій. А саме:

1. Пластова ідея не є чимось раз і назавжди визначеним і потребує постійного розвитку.

2. Зміни у Пласті повинні служити лише його розвитку, його руху вперед, а не спричиняти чи підтверджувати пластовий упадок.

3. Не слід змінювати пластові приписи через наше недбалство чи їх неправильне впровадження в життя для власного виправдання.

Про це говорив наш засновник ще на початках, наперед остерігаючи Пласт від можливих помилок. І, користуючись оцими осторогами, подивімося тепер на наші ідейні основи, спробуймо з'ясувати теперішній їх сенс для усіх нас.

Зупинюся на Трьох Головних Обов'язках пластуна і пластунки, які, як на мене, є осердям нашої пластової ідеї. І найперше зупинюся на нашій вірності

Україні, бо саме це питання було завжди і, напевне, залишатиметься найбільше дискутованим з огляду на унікальність Пластового Уладу з його дією в багатьох країнах світу.

Проблема подвійної лояльності, яка з утворенням Української Держави ще більше загострилась для пластунів діаспори, насправді є критичним питанням цілого Пласту. Ця проблема найперше стоїть перед молоддю — нашим майбутнім. І не вирішити цю проблему, не знайти їй розумного пояснення — це наперед приректи на поразку Пласт — оригінальний український скавтинг.

У голосах з діаспори часто можна почути: наша молодь не може присягати на вірність Україні, бо, як добрі громадяни, вони найперше повинні цінувати країну поселення — тепер вже свою батьківщину.

Але застановімося над тим, що насправді означала і означає вірність Україні в Пластовій Присязі. Для мене моя Україна — це український дух як синтеза українського почуття, думання, поведінки, української історії, традицій, культури, українських символів, усього того, що перед світом може вирізняти мене як члена української спільноти. Моя вірність Україні в Пластовій Присязі найменшою мірою передбачає вірність Українській Державі як системі влади, як території проживання. В ім'я цього я складав військову присягу. У Пласті я присягав чомусь більшому, чомусь вічному. Бо інакше при зміні влади (хто знає, як можуть повернути колеса історії) я б теж на рідній таки землі опинився перед проблемою подвійної лояльності: лояльності моїй Україні і лояльності державі, яка, як знаємо з минулого, не завжди підтримувала

український дух. Гадаю, саме у такій ситуації були пластуни при заснуванні Пласту, бо жили на своїй землі, але у чужій державі.

Присягаючи у Пласті, я говорив про вірність Україні, яка з моменту розсіяння українців по різних землях перестала мати сенс чисто географічний і почала набувати світового звучання.

Частиною нашого українства є також наші народні звичаї, які тісно переплетені з українською релігійністю. Саме тут з'являються, зокрема в Україні, проблеми вірності Богові. Пласт завжди декларував свою понадконфесійність і релігійну толеранцію. Але у діяспорі це головним чином стосувалося основних українських конфесій: православної та греко-католицької. Поодинокі випадки приналежності до Пласту осіб іншої конфесії не були причиною для тривоги.

Протягом своєї історії Пласт витворив власні традиції, пов'язані з релігійністю. Вони у розумний спосіб задовольняли потреби усіх пластунів, разом з тим підтримуючи українськість. Тому вважаю, що Пласт повинен бути у цьому сенсі християнським, разом з тим залишаючись відкритим для представників інших віросповідань (мусульман, рун-вірівців, іудеїв) на принципах:

- 1) християнство — одне з правил нашої гри;
- 2) ми гарантуємо толеранцію релігійних потреб усіх пластунів і пластунок, як все робили і дотепер;
- 3) якщо ти годишся з п. 1, 2 — можеш сміливо до Пласту вступити.

Навіть при таких правилах Пласт в Україні має велику аудиторію молоді і таким чином велике поле діяльності.

Минаю Другий Головний Обов'язок — допомога іншим, — аби швидше перейти до Третього — жити згідно з пластовим законом і слухатись пластового проводу, — довола якого теж точиться найбільше дискусій. Гадаю, не треба переповідати зміст цих дискусій, бо принаймні до моїх вух вони долинули ще на минулих Зборах КУПО. З цього приводу хочу лише пригадати у цьому місці одну зі зроблених Дротом завваг: "...невільно оминати приписів або накручувати їх після нездарности виконавців". А, гадаю, саме в цьому суть галасу навколо питання пластового проводу.

На мій погляд, в ідейних основах не дарма зроблено наголос саме на цьому. А Дрот про послух казав: "Згода та послух влади виходять від самих членів, бо вони вибирають собі власть, отже сей послух — се не їх обов'язок, не примус, лише власна їх воля і право. Недостача послуху в Пласті є рівнозначною з власним пониженням, зі зміною свого

переконання через власну безсилість. З другого боку, приказуючий мусить при видаванні наказу тямити, що він є збірною волею тих, що його вибрали, його прикази мають бути для того певні, рішучі і розумні. Зате не повинні викликати вражіння, наче б він тих, що зробили йому честь і вибрали його на те становище, вважав чимось нижшим від себе".

Необхідність вкорінити усвідомлення виконання рішень демократично обраного проводу не дарма так підкреслюється в Пласті. Бо саме на тому, що такої свідомості немає, українська людність все втрачала і втрачає. Історія — цьому незаперечно підтвердження. І без послуху пластовому проводові, основаному на нашій до нього довірі, легко буде нас роз'єднати, поселити сумніви і недовіру.

Як сказано вище, питання проводу в Пласті має подвійний сенс: плекання добрих провідників у справжньому значенні цих слів та прищеплення готовності стати під чийсь провід, якщо того вимагають обставини чи таке було рішення пластової більшості. Цьому сприяє ціла пластова система провідництва. І з певністю можна сказати, що якщо у пластунів чи пластунок різного віку немає гармонійного поєднання цих двох начал, вони не відбулися перш за все як провідники і як правдиві пластуни.

Отже, пластова ідея ще не вичерпала себе і далі залишається нам провідною зорею. Наші сумніви стосовно її відповідності умовам часу під час аналізу аргументів дискутуючих сторін великою мірою викликані спробами виправдати себе чи критикувати помилки тих чи інших провідників, спробами тягнути ідею до заду, а не намаганнями цю ідею розвивати. Усі неуспіхи Пласту пов'язані не з хибими пластовою системою як цілості, а з неспроможністю чи неготовністю провідників виконувати якнайкраще свої обов'язки.

Питання зміни головних принципів будь-якої організації — це важке питання з довготривалими наслідками. Організацію чи установу визначають її принципи і мета. Навіть коли організація міняє зовнішній вигляд, приходять нові члени, навіть бере нову назву, тяглість головних принципів зберігає існування єдиної організації. Це ми бачимо в історії Пласту. Пластову організацію розв'язано в 1930 році, а в 1942 році створено Виховні Спільноти Української Молоді (ВСУМ). Аж в таборах ДП в 1945 році відновлюється організація під назвою Пласт.

Якщо будемо святкувати на Ювілейній Зустрічі наступного року в Манітобі не 52, а 85-ліття Пласту, признаємо, що тяглість організації це не тяглість назви, членства чи дії. Навпаки, признаємо, що Пласт — це певні принципи, ідеали та мета, які можемо накласти на різні структури і форми, без творення нових організацій. Відродження Пласту в Україні в останніх роках саме підкреслює нам цю думку. А коли пристосовувати таку дефініцію організації до нинішнього питання зміни чи редакції Трьох Головних Обов'язків пластуна, нас зобов'язує висновок, що зміни цих принципів творять нову організацію та що Пласт, принаймні на тепер, кінчає своє існування.

І тому це питання великою мірою є справді питання "Чи час нам розв'язати пластову організацію та розпочати нову організацію з інакшими принципами та метою?"

Ваша присутність тут на Пластовому Конгресі підказує, що ви вважаєте, що Пласт корисний для молоді та мав дотепер великий успіх в виховуванні

молоді. З такою передумовою, може видумати лишень дві причини зміни організації:

- 1) немає вже відповідних кандидатів для членства Пласту (тобто нема кого виховувати), або
- 2) українська молодь змінилася до такої міри, що принципи і мета Пласту будуть для неї невідповідні (тобто Пластові принципи перестаріли).

Я гадаю, що організатори цього Конгресу мали це друге питання на думці, коли скликали цей панель.

До першого питання, я можу відповісти лишень відносно пластових організацій в Північній Америці. Хоч я вже таборував в 7 із 9 країн КУПО, не вважаю, що можу авторитетно говорити про ситуації в тих краях. Може це і повинно бути окремим питанням на іншій панель — чи Українська молодь в діаспорі є одностайною і чи вона подібна до молоді в Україні.

В Сполучених Штатах та в Канаді членство Пласту швидким темпом зменшується. А якість пластунів в цих краях спадає ще швидше. Рівень мови між юнацтвом як і старшим пластуном денно грозить успіхові пластових занять. Наприклад, гадаю, що моє знання української мови легко можна дочислити в найвищу четвертину моїх ровесників. Але мені постійно бракує слів; я часто шукаю правильні відмінки та нелегко мені все висловити повністю мої ідеї українською мовою. Як тоді можемо сподіватися, що переважна більшість (75%) може практикувати самовиховання, коли не може свobodно висловити свої думки про питання виховання, моральності чи характеру, чи навіть зліпити речення? Я вклав більшість моєї праці в Пласті на вишколах, зокрема на новацькому вишколі *Рада Орлиного Вогню* та вишколі провідництва *Золота Булава*, куди в теорії повинні приїжджати найкращі із найкращого юнацтва. В новацькій праці, я вважаю, рівень мови заважає успішному перепровадженню програми для новацтва. Братчики й сестрички вже не мають запасу слів, щоб розповісти найпростішу казку чи вияснити правила нової гри.

Рівно ж на Золотій Булаві юнаки, що мають добре розвинутий інтелект та цінні думки, не можуть впродовж гутірки цього передати своїм ровесникам без ліберального вжитку англійської мови.

Рівно ж бачимо між діаспорною молоддю вплив занепаду західної культури. Нинішня молодь є бомбардована мораллю Голлівуду у фільмах і телепрограмах та естрадної музики, де особисте вдоволення — це найважливіше мірило вартості заняття чи думки. Поняття праці над собою, стремління до висот, а тим більше вірності ідеалам для багатьох з нинішнього юнацтва та старшого пластуна невідомий концепт. Заняття є цінні, бо вони є "дан", а задоволення з тяжко осягненої цілі

стає жертвою нетерпеливості до безпосередньої ґратифікації. Хоч на минулих Пластових Конґресах ми говорили про можливість вічної діаспори, бачимо в практиці, що діаспора поволі асимілюється і до певного часу зникне. До того часу, вважаю, буде горстка молодих українців в Сполучених Штатах та в Канаді, яким потрібно виховного процесу, що може дати пластова організація. Це будуть діти батьків, які ставлять на першому місці характер людини та їхню українську спадщину. Родини, які далі вдома говорять по-українському, які затримують християнські принципи та бажають для своїх дітей виховного процесу, який може відбутися лиш у групі ровесників, залишаються останніми членами Пласту.

І через тих одиниць я залишаюся при пластовій праці. Хочу піддати моїм ровесникам ідею, що у нас є відповідальність до цих одиниць, і доки вони існують, не можемо дозволити на те, щоби пластова організація завмерла. І хоч дуже ціню працю наших сеніорів, до яких рядів і я незадовго вступаю, без сумніву вірю, що майбутність Пласту лежить у руках нинішнього Уладу Старшого Пластунства. Стверджую, що є відповідні кандидати до членства в Пласті. А в наступних роках побачимо, чи старші пластуни візьмуть на себе коромисло пластового провідництва. Лишається тоді питання, чи принципи Пласту є далі ефективними для виховання характерної людини. Цікаво, що коли Пласт міркує, чи добровільно змінити свої ідеали, інші скавтові організації в суді борються за свої принципи. Щороку в часописах можна прочитати про судові процеси Бой-Скавтів Америки, які не допускають атеїстів до своїх рядів. Може, поняття вірності Богові не є аж такий престарілий концепт!

Вірність Батьківщині натомість — багато трудніший концепт для пластуна в діаспорі. Коли я був в юнацтві, наш друг вияснив нам, що вірність Україні виявляється через нашу мову, плекання культури, навчання історії та підтримування свідомості про Україну та її долю. Здається, що для нинішнього юнацтва в Північній Америці це завдання є далі логічним і потрібним.

Дехто може піддати думку, що коли повстала незалежна Україна, обов'язок вірності далекій та невідомій державі відпадає для діаспорної молоді. Піддано думку, щоби пластуни склали Присягу на вірність Україні та державі свого поселення. Що тоді відрізняє Пластову організацію від американських чи канадських скавтів? В Бой-Скавтів Америки вже організуються гуртки, що присягають вірність, наприклад, Америці та В'єтнаму чи іншій країні. Деякі гуртки навіть провадять

сходини в'єтнамською чи іншою мовою. Могли б бути і такі українські гуртки Бой-Скавтів. Для осіб, що шукають скавтову організацію, де можуть плекати вірність двом країнам, я пропоную вступ до таких скавтових організацій.

Для Пласту цей варіант не є відповідний. По-перше, Бой-Скавтам не грозить занепад американської чи канадської культури між їхнім членством. Пластові це є денна реальність. По-друге, така зміна в Присязі повинна також віддзеркалюватися в програмі занять організації. А така зміна несправедлива для членства, що хоче належати до організації, яка вживає українські теми для виховування характеру. Пласт — це одинока організація в діаспорі, яка може відповісти нині на такі потреби. Коли гурткові чи ройові сходини тепер тривають ледве більше як одну годину, щоби розводнювати українство в тих заняттях іншою культурою, а ще до того культурою, яка грозить занепадом української ідентичності між юнацтвом та новацтвом, здається мені, це суперечний підхід. З Другим Головним Обов'язком, помагати іншим, гадаю, що є мало контрверсії, хоч цей обов'язок є нині дуже занедбаний. Мені розказав хтось, що колись пластун зав'язував ґудз в своїй пластовій хустці як пригадку щоденного доброго діла. Коли пластун сповняв добре діло, розв'язував свій ґудз на хустці. Чи не було варто в нинішній атмосфері егоїзму відновити таку традицію?

Третій головний обов'язок, дотримування Пластового Закону та слухняність пластовому проводу, рівно ж важний. Пластовий Закон — це не штучно видумані ідеали. Закон віддзеркалює ті характеристики, які допомагають особі провадити успішне і моральне життя. Коли на старшопластунському з'їзді я питав старших пластунів на одній гутірці, котру точку Пластового Закону вони не хотіли конечно бачити в свого найближчого приятеля, ніхто не подав ані одної із 14 точок. Це

ст. пл. Окасана Горіх

*Марта Кузьмович,
Дора Горбачевська, Петро Содоль*

мені здається найкраще підкреслення сучасності Пластового Закону. Напевно, хтось на Конгресі піддасть думку, що можна б було зліквідувати з Головних Обов'язків слухняність. Так, слухняність також появляється в Пластовому Законі. І, може, це не логічно, але так тепер обов'язки написані. Скреслення тих слів із Пластової Присяги тепер, мені здається, підказувало б, що ми відкидаємо вартість слухняності, дисципліни та уряду. А не може бачити жадної користі з такої редакції. Нам фактично бракує слухняності в Пласті. Важне також зрозуміти, що слухняність пластовому проводу — це не сліпе виконання наказів. Кожного пластуна в додатку до слухняності зобов'язують християнська мораль та людський розум. Тому порівняння до оборон Нюрнберзьких судів нацистів, які часто виникають в дискусії про слухняність в Пласті — це сенсаційність та заміщення логіки емоційними закликами. Мушу квесціонувати мотивацію осіб, які підкидають такі заміщення справи.

Вкінці хочу піддати думку на одну зміну до Пластової Присяги, зміну не в теорії, але в практиці. З відродженням незалежної України та відновлення Пласту в Україні відбулося багато дискусій про ролі Пласту в діаспорі. В тих дискусіях переочено, що була в останніх 50 роках велика зміна в пластових принципах. Ця зміна не відбулася на пластових Конгресах чи з'їздах, але де-факто в практиці виховників. У пластовій організації в Америці та Канаді виринуло почуття, що Пласт не може стратити ні одного члена, бо має відповідальність зберегти українську мову та культуру. Пласт перетворений в суспільну організацію з метою збереження культури при коштах занедбаня виховної мети організації.

Пласт боявся відкинути якого-небудь юнака, і тому мусів знизити стандарт до найнижчого спільного знаменника. Цей накид багажу пластовій організації не підходив її структурі і може тому Пластові справді не вдалося таке завдання. Форма, яка виховує через визов юнацтва, через систему проб та пересторог, яка наполягає на принципі

самовиховання, суперечить накиненій цілі затримування культури. Тут цікаво, що аж тепер, коли вже відпав головний обов'язок зберігати культуру, ми змінили форму проб на етапи, які більше надаються до такої мети. Проби вимагали знання та досягів, щоб продовжувати юнакування. Етапи, які вимагають в теорії лишень участь в програмі, ставлять багато менше вимог до юнацтва та відбирають більшість перешкод до продовжування юнакування. Але ці перешкоди та визови були суттю виховного процесу. Чим більше вимагається від юнаків, тим вище вони

будуть стреміти. А Пласт постійно знижує свої стандарти.

Але тепер, коли ця реальна чи фіктивна ролі сторожа культури відпала, Пласт мусить змінити свій підхід та повернути до дійсної ролі виховної організації. Час Пластові бути виховною, скавтовою організацією, а не суспільно-громадською організацією. Нам час дотримуватися наших Пластових Присяг і вимагати цього від нашого юнацтва також. Присяга нині сповняє ролі лише церемоніялу, а не справжньої обіцянки. Юнацтво в більшості не розуміє, що присягає на ціле своє життя, навіть поза пластовими заняттями дотримуватися Трьох Головних Обов'язків. Я пропоную, щоб ми визначили 85 рік Пласту роком Пластової Присяги та доклали зусиль, щоб кожному юнакові, кожній юначці було наново представлено концепт Пластової Присяги, щоб кожен зв'язковий і зв'язкова були певні, що ці члени розуміли значення і важливість Присяги. Тоді даймо тим юнакам і юначкам нагоду відновити свою Присягу, можливо на міжрайовій зустрічі наступного літа. А тоді не біймося вимагати від юнацтва дотримання Присяги. Навіть коли стратимо членство, підвищимо рівень нашої пластової організації. А це покращить виховний процес багато більше, ніж будь-які додатки чи зміни до Пластової Присяги.

В залі нарад

РЕЗОЛЮЦІЇ

ЧЕТВЕРТОГО ПЛАСТОВОГО КОНГРЕСУ

Четвертий Пластовий Конгрес стверджує, що:

1) Ідейні засади Пласту витримують перевірку часу і далі залишаються основою пластування:

а) пластування спирається на вселюдських засадах моралі й етики, основаних на християнських традиціях;

б) Пласт плекає вартості, які допоможуть молодій людині давати свій вклад для добра українського народу у цілому світі;

в) пластування приготує молоду людину бути добрим громадянином.

2) Ідеали і мета Пласту є незмінними і є основою єдності пластових організацій, об'єднаних у КУПО.

3) З огляду на відмінні обставини в краях члени КУПО можуть вибирати відмінні шляхи до спільної мети, не порушуючи основних засад Пласту (пояснення: про евентуальний вибір таких шляхів краї повідомляють ГПБ).

4) Уживання української мови є частиною пластування. Система пластових проб чи етапів допомагає у процесі підвищення знання української мови.

Рекомендації:

1) Стверджуємо, що було б доцільно створити окреме тіло — комісію при ГПБ — для постійного дослідження потреб змін і рекомендуємо, щоб цим зайнялася Головна Пластова Булава.

2) Ключевий момент пластування — складання Пластової Присяги — виражає готовість жити за кодом пластових вартостей, а вірність Присязі стає ознакою успішного пластування на ціле життя.

Відзначаючи важливість Пластової Присяги, вважаємо за доцільне підвищити вікову межу складання Присяги для молодої людини, щоб вона могла тоді вповні її розуміти.

XIII ЗБОРИ КУПО

11-13 жовтня 1997 року в готелі Рамада в Іст Ганновер, Н. Дж., відбулися XIII Збори Конференції Українських Пластових Організацій. На зборах було присутньо 47 делегатів з 9 країн-членів Конференції: з Австралії, Аргентини, Великобританії, Канади, Німеччини, Польщі, Словаччини, ЗСА, України. За перебігом нарад спостерігало 68 гостей.

Значна увага присутніх була звернена до нарад Першої сесії Четвертого Пластового Конгресу, які відбувалися у перший день Зборів після звичних процедур відкриття, звідомлень країв, обговорень звітів та уділення абсолюторії уступаючому прововоді. І, напевне, щирі, розумні, сповнені віри та спокою слова пл. сен. Лариси Залеської Онішкевич на відкритті Конгресу стали визна-

чальними для його перебігу. У залі в цей день та у наступні дні панував пластовий дух.

Хтось може з усміхом сприймати це мое захоплення. Але я був делегатом вже на двох Зборах КУПО, учасником багатьох нарад в Україні, і мушу сказати, що ще ніколи не відчував так сильно панування цього, ніби ефемерного, пластового духу. Звичайно, були непорозуміння, напруження у дискусіях, природні для чисельної групи конфлікти через різниці у поглядах — але у більшості випадків між делегатами панувало бажання дійти до порозуміння, розв'язати проблему для добра спільної справи. І, може, я б мав сумніви у своїх

спостереженнях, якби не захоплення Галі Каширіної з Криму, делегата від України, що лиш недавно прийшла до Пласту. Вона була справді здивована тим, як ми, пластуни, уміли тут дійти спільної думки...

У неділю зранку активна праця вирувала довкола вирішення виховних питань на Великій Раді Орлиного та Великій Раді Скобиного Кругів. І я відчув, що виховання підростаючого покоління справді є осовним завданням Пласту — така пильна була увага присутніх до перебігу цих нарад.

Після Служби Божої розпочалися вибори нового

проводу. Вперше в історії КУПО Головою ГПБ стала жінка — пл. сен. Людмила Дармограй. Головою ГПР знову обрано пл. сен. Ореста Гаврилюка. Після святкової вечери почалася активна, напружена праця у комісіях. Для схвалення Зборами було підготовано багато корисних постанов, сповнених турботи про майбутнє Пласту і його силу.

У понеділок, вже після закриття КУПО, поміж турботами про від'їзд кожен знаходив час, щоб сказати добрі прощальні слова новим чи старим знайомим, домовитись про подальші плани. Розкидані по цілому світі, ми якось знаходили спільні інтереси, спільні справи і теми до розмов. І це ще одне, що так сильно вразило мене на цих Зборах: я відчув зміст і значення слів "Один світ — один Пласт!".

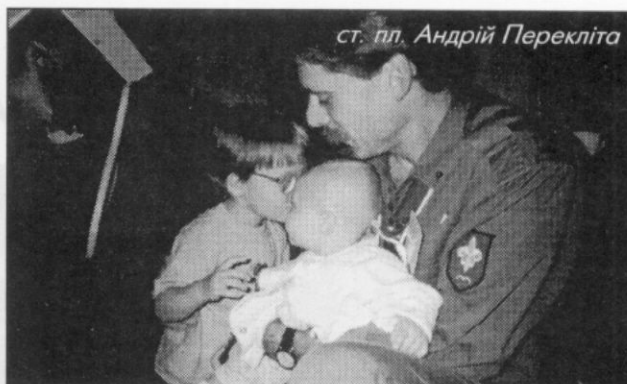
ст. пл. Андрій Гарматій

Виступ старших пластунів

ст. пл. Андрій Перекліта

ГОЛОВНА ПЛАСТОВА БУЛАВА

Голова
1 заступник
2 заступник
Генеральний секретар
Фінансово-господарський референт
Діловод видань
Голова Комісії IV Конгресу
Колишній Голова ГПБ
Головна Булавна УПН-чок
Головний Булавний УПН-ків
Головна Булавна УПЮ-чок
Головний Булавний УПЮ-ків
Головна Булавна УСП
Головна Булавна УПС

пл. сен. Людмила Дармограй
пл. сен. Орест Джулинський
пл. сен. Олесь Криський
пл. сен. Христина Баранецька

ст. пл. Марко Якубович
пл. сен. Богдан Колос
пл. сен. Лариса Онишкевич
пл. сен. Юрій Слюсарчук
пл. сен. Таня Онищук
пл. сен. Олесь Сливинський
пл. сен. Марта Кузьмович
ст. пл. Юрій Мончак
ст. пл. Оксана Горіх
пл. сен. Христя Ковч

НОВООБРАНИЙ ПРОВІД

ГОЛОВНА ПЛАСТОВА РАДА

Голова
Заступник Голови
Секретар
Члени

пл. сен. Орест Гаврилюк
пл. сен. Ігор Гайда
пл. сен. Леся Юзенів
пл. сен. Богдан Генега
ст. пл. Ярина Ференцевич
пл. сен. Оріся Ковч
пл. сен. Петро Содоль
пл. сен. Іван Винницький
пл. сен. Юрій Данилів
пл. сен. Володимир Рак

Члени-заступники ГПР

Запресяження новообранного проводу

Голова ГПБ пл. сен. Людмила Дармограй

ПЛАСТОВА ДРУЖБА

Дорогі Подруги й Друзі!

Однією з найважливіших підстав скавтської етики лорд Байден-Павел, основоположник світового Скавтіну, вважав скавтську ДРУЖБУ й БРАТЕРСТВО. В його ідеології скавт був другом кожної людини в світі, другом природи і всіх живих тварин. Але понад усе він був братом, родичем кожного іншого скавта, готовий віддати йому все, допомогти йому в кожній ситуації, віддати за нього своє життя, якщо б прийшла на це потреба. "Скавтське братерство" стало своєрідною "відзнакою" скавтів в цілому світі; в деяких мовах навіть існує приказка, що "вони є близькі собі, як два скавти".

Пластове братерство було переважливим і в ідеології Пласту. Це була наша сипа, наша найбільша зброя проти наших ворогів — а їх завжди було чимало — ми "трималися купи", бо ж кожний з нас чув безліч разів "Поученіє Мономаха дітям" про віник, який ніхто не має сили зламати, але навіть мала дитина може зламати кожний патичок окремо. "В єдності сила". Нас не було ніколи багато, ми не були ніколи такі сильні — поодинці. Але протягом 85 років Пласт мав величезний вплив на долю нашого народу, на хід історії... Нас були лиш сотні, а найвище декілька тисяч, але ми мали ефект, якого не мали часом і мільйонні маси. Бо ми трималися разом, бо нас лучила пластова дружба, пластова братерство.

Правда, ми не завжди годились між собою, — Пласт бо притягає індивідуалістів і ми виховуємо в Пласті індивідуальну ініціативу, амбіцію, активізм, сильні переконання. Тож на кожну проблему ми мали завжди безліч конфліктних розв'язок. Але ми були завжди між собою ДРУЗЬЯМИ. Ми могли не погоджуватись з другом-пластуном, але ми

поважали його думки, ніколи не сумнівались у його мотивах, завжди твердо вірили, що він хоче якнайкраще для Пласту, для нашої спільної справи, для нашої мети, для нашого народу. І тому ми завжди могли вкінці погодитись у кожному спірному питанні. А раз ми прийняли розв'язку, то всі спільно докладали сил, щоб це рішення успішно перевести в життя. І не дивно: люди, які виростили разом в УПН, УПЮ, УСП, які разом мокли в дощах і бурях на мандрівках, які спали не раз в одному шатрі, які разом співали пісні при ватрі, — такі люди себе знають і до

себе звикли. Вони — друзі. Вони можуть мати різні погляди, але в біді придуть один одному на допомогу й себе взаємно вирятують з халепи. Вони собі довіряють і є певні, що кожний інший пластун — це його досмертний приятель.

Коли сперечався, наприклад, Яйко з Яром, то ніхто не журився, бо ми всі знали, що вони завжди дійдуть до порозуміння, яке буде найкорисніше для Пласту. Коли в нас була в 1940 роках "велика дебата", чи стати частиною ОУН(б), чи лишитись самостійною організацією, ми зуміли знайти "Соломоновий вихід" і допомогли націоналістам створити власну організацію молоді (СУМ), навіть допомогли їм написати статут і випрацювати власну систему виховання. Як показала історія, це всім вийшло на користь: і їм, і нам, і українській справі. А найважливіше — ми всі лишилися друзями і часто співпрацювали для спільної мети.

Дружба в нас не була лиш особиста, але й групова. Всі члени УСП й УПС є поділені в нас на Пластові Курені, які мають свої власні програми й власні специфічні завдання. Легко було б, щоб ці Курені перемінились на ворожі собі "клани", які б між собою воювали і роздирали нашу організацію на ворожі табори. Але хоча поміж Куренями часто була здорова конкуренція, часто були змагання за першість, все-таки "Чорноморці" могли співпрацювати з "Лісовими Чортами", а "Перші Стежі" з "Греблями". Мої найкращі приятелі в Пласті — це не лиш члени куреня "Сіроманці", до якого я належу, але й "Чорноморці", "Лісові Чорти", "Хрестоносці" і члени інших куренів. За них я "скочу в вогонь і в воду", з ними мені приємно порозмовляти, це мої брати й сестри.

На жаль, останніми часами ця пластова дружба дещо розлітається. Може, це через те, що ми такі

розкинені по світу — важко бути близьким другом з кимось, кого ви ніколи особисто не зустрічали. Але це є можливим. Наприклад, я почувуюсь близьким другом з пластуном Слободяном з Австралії, хоч я його ніколи не бачив, а знаю його лиш з пошти й з електронного листування через ІНТЕРНЕТ... Чи з Корнелієм Шмуликом з Бразилії, якого я також ніколи на очі не бачив, а знаю пише з листування і з фотознімки...

Чому ж тоді виникла в нас така ворожнеча поміж Краями? Чому деякі Краї "ведуть війну" з другими? Чому деякі заможні Краї не хочуть видати й цента на допомогу бідним країнам, як Бразилія, Словаччина чи Україна? Чому Краї стали собі ворожими таборами, які лиш змагаються між собою за владу?

Це ж саме сталося до певної міри і поміж Куреннями, які зі собою "воюють", замість того, щоб собі взаємно допомагати. Це я головно завважив в Україні, де ведеться "війна" поміж "Чортами", "Вовкулаками", "Мурликами" і т.д. Ну, можна сказати: вони прийшли до Пласту вже дорослими, вони ніколи разом не новакували й не юнакували. Вони не відбули спільних таборів, мандрівок, пластових пригод, тужливих ватер... А до того, вони виростили в суспільстві, де підозріння до ближнього було нормальне, кінчене для того, щоб вижити, бо ж цей "ближній" завжди міг показатися "стукачем" і тебе видати на поталу до КГБ. Чи можлива справжня пластова дружба в суспільстві, яке від народження затруєвало нормальні людські відносини, в суспільстві, де героєм для дітей був Павлик Морозов — хлопчина, який видав чекістам свого власного батька?

В Україні треба буде аж нового покоління, поки пластова дружба зможе стати нормою, щоденним явищем, а не винятком. Поки що пластова громада (я говорю тут про УПС і УСП) — це ряд ворожих собі кланів, які поділені на курені, місцевості чи просто ворожі ідеологічні угруповання. Тому вперше в історії Пласту ми маємо тут розкол, коли відійшла група так званих "істинних пластунів", які утворили собі конкуренційну організацію "Пластун". Це вперше за 85 років нашого існування, що таке щось сталося. Чи не час вже вкінці нам залагодити цей конфлікт? Чи не час, як казали індіани, "закопати томагавк незгоди" й злучитися назад в одну організацію?

Треба зазначити тут, що ці клани, ці дрібні, дурненькі ворожнечі в Пласті України — це явища поміж старшими. Самі ж юнаки чи новаки цього не мають: вони дружньо живуть між собою й можуть разом пластовати на таборах, стрічах, з'їздах. Як казали в

нас колись: "часом яйця можуть бути мудріші від курей". Кури дзьобають себе, а яйця мирно сидять і гріються під квочкою...

Важко сказати, чи то міжусобиці в Україні поширилися на діяспору, чи навпаки. Але на жаль, в нас сьогодні немає в Пласті тієї гармонії й дружби, якої нам так дуже потрібно...

А може ми всі набрались отої злости від Світового Скавтського Бюро (WOSM)? І там, на жаль, сьогодні немає вже того Байден-Павелівського "братерства", яке засновник Скавтіну так високо цинив. Чи ж по-братерському є те, що робить супроти Пласту WOSM? Чи ж по-братерськи є підкладати колоди під ноги скавтовим організаціям в колишніх поневоленіх країнах замість прийняти їх в свої ряди з відкритими руками? Чому по 6,5 роках по відновленні Пласту в Україні ми все ще знаходимося поза рамками "Світового Скавтського Братерства"? І не лиш ми, але й інші колись поневолені нації знайшлися в тому самому становищі. Ось, візьмімо приклад сусідньої Польщі: 50 років їхні скавти-гарцежи скитались на еміграції, бо Скавтінг був заборонений комуністами. Але коли Польща стала вільною і гарцежи повернулись тріюмфально на рідну землю, то чи WOSM прийняла їх назад у свої ряди? Ні. Замість гарцежів (яких є кілька тисяч), він прийняв за "скавтів" Польщі організацію колишніх комсомольців (яких є кількатор тисяч). Байдуже, що ті колишні комуністи не мають вірности Богові в своїй Присязі, як цього вимагає статут Світового Скавтіну. Але що там статут, як WOSM збирає по \$1.- від члена на рік, а з комсомольців можна видусити багато більше доларів, як з гарцежів?

Стільки про "Світове Скавтське Братерство", як інтерпретує його скавтська "номенклатура".

Але цього самого не можна сказати про звичайних скавтів в світі. Кожний з нас, який коли-небудь зустрічався, листувався чи в інший спосіб спілкувався зі світовими скавтами, знає з власного

досвіду, що це є добрі люди. Вони в переважній більшості є приятні, товариські, допоміжні, взірцеві громадяни світу, — і наші молоді люди можуть дуже багато від них позитивного навчитися. А крім того — це ж майбутні провідники світу. Українцям корисно знати якнайбільше їх особисто, щоб мати контакти по цілому світі — для добра нашої держави. Це ж наше “вікно в світ”, яке ми не повинні занедбати.

Але маса скавтів в світі не знає й правдоподібно не цікавиться, що робить десь там їхня платна “номенклатура” Для пересічного скавта в світі пластуни — це такі ж самі скавти-брати, як і усі інші скавти. І з ними вони будуть радо спілкуватись і співпрацювати.

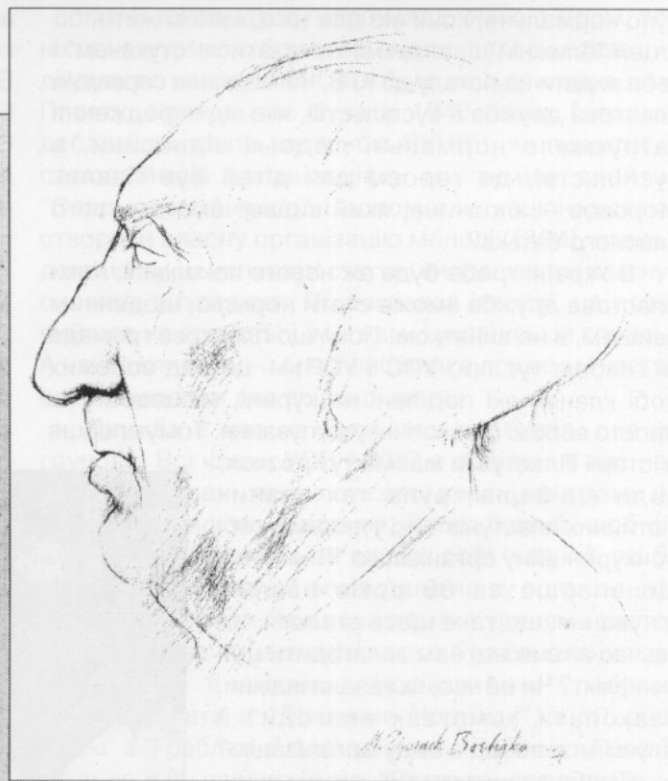
Так само і в нас: ми маємо свої непорозуміння “нагорі”: поміж Краями, Куреннями чи політичними фракціями. Люди, які в тих поєдинках беруть участь,

не приносять слави й чести Пластовій Організації. Але ми маємо й звичайних юнаків, новаків, старших пластунів, які звідкіля б не були й куди б не належали, все-таки стають дуже скоро щирими друзями-пластунами. Вони розбудують Пластову організацію по цілому світі й стануть єдиним фронтом на службу своїй Батьківщині. Вони нав'яжуть братерство зі скавтами цілого світу й принесуть мир, кооперацію й добробут цілому людству.

Вірю, що Пластове й Скавтове братерство переможуть дрібничкові й егоїстичні сварки та амбіції своїх провідників і — з піснею на устах і з усмішкою в серці — підуть в XXI століття, як авангард добра, справедливості, толеранції і взаємного зрозуміння для людства своїх країн.

Ваш Старий Вовк

НАШ ЗАСНОВНИК

мистець: *Марта Гірняк Воевідка*
(ст. пл. Буриверха)

ПЛАСТ В УКРАЇНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ

В одному із попередніх чисел "Пластового Шляху" ми надрукували одну дещо контроверсійну статтю, "Пласт та Український Націоналізм", пера нашого сталого співробітника з Канади пл. сен. Володимира Соханівського.

Ця стаття викликала широкий відгук багатьох наших читачів і ми одержали коментарі на цю тему особисто, телефонічно, листовно, електронною поштою. Відгуки прийшли і з України, і з діаспори.

Отже, очевидно, це є важлива й емоційна справа, яка може багато людей зрушити... Якщо це так, то це є добра тема до дискусії на сторінках нашого журналу, зокрема як частина дискусій Четвертого Пластового Конгресу. Це є справа досить засаднича для зрозуміння **ідеологічної суті** нашої організації. Питання поставлене досить просто: яке було відношення Пласту за ці 85 років до Українського Націоналізму — політичного напрямку і політичної організації?

Як показує стаття "Вплив Українського Пласту на ОУН" пера молодого історика з України Володимира Окаринського, яку ми тут поміщаємо до дискусії, вплив був значний. Він навіть твердить, що УВО, ОУН і УПА може взагалі не існували б, якщо б не було Пласту. Бо ж Пласт виховав кадри людей, які могли **очолити** цей політичний рух. З другого боку, він признає, що вплив був односторонній: українським націоналістам ніколи не вдалось охопити владу над Пластом, хоч і ОУН(б), і ОУН(м) неоднократно старалися це зробити і про цю справу точились не раз сильні контроверзії. Помимо великого тиску з боку тих (і інших) політичних партій, Пласт завжди залишився понадпартійним, загальноукраїнським і ніколи не підпав під вплив ніякого політичного угруповання.

В іншому листі, від пл. сен. Волчука, автор настоює на тому, що політична філософія будь-якого націоналізму (а, зокрема, мілітарного "донцовського" націоналізму) йде всупереч підставам пластової ідеології, яка стоїть на засадах "світового братерства", замирення між усіма націями, співпраці і кооперації всіх людей на землі. Це саме становище обстоює і "мт. Хм.", якого статтю ми тут також передруковуємо.

Де ж тут правда? Нам здається, що в цій дискусії обидві сторони мають певну дозу рації, але також і не мають рації. Бо першим і основним завданням Пласту було завжди **виховувати чесних і компетентних провідників української громади**. Зовсім не є дивним факт, що багато з них опинилось в різних націоналістичних партіях, бо ж це була найсильніша політична течія даного часу в Галичині. Але пластуни були також і в проводі інших

українських партій, пропорційно до їхнього значення в нашій громаді. Були вони провідниками й в усяких інших ділянках українського життя: в науці, освіті, кооперації, мистецтві, літературі, жіночому русі, харитативній службі, медицині, війську, техніці, спорті, релігії і всіх інших ділянках українського суспільства.

Нагадаймо собі лиш, що пластуни були в проводі обох головних українських конфесій: Архиепископ Мстислав — провідник Української Автокефальної Православної Церкви був пластуном, як є тепер митрополит Супикта, архиепископ Гузар в Українській Католицькій Церкві. Очевидно, ми знаємо теж, яким близьким до Пласту був Митрополит Шептицький, меценат нашої організації. Сотні інших проводирів українських церков були пластунами чи виховались в Пласті.

Або ж українська наука. Пластуни вже від довгих десятиріч провадили й провадять Наукове Товариство ім. Шевченка. Пластун Ярослав Падох був Головою НТШ, коли та інституція повернулася тріумфально в Україну. Завдяки пластунам вийшла в світ знаменита Енциклопедія Українознавства — всі чотири її видання. Варто лиш згадати сеніорів Фіголя, Янева чи самого проф. Кубійовича (який так близько був до Пласту) чи проф. Данила Струка, редактора англомовної Енциклопедії України. В проводі таких товариств, як Товариство Українських Інженерів, Товариство Українських Лікарів та безлічі інших наукових інституцій були завжди пластуни.

Пропонуємо авторові статті про Пласт і ОУН Володимирові Окаринському написати подібні статті й про "Вплив Українського Пласту на українську науку", "...на українську релігію", "...на українське політичне життя", "...на український жіночий рух", "...на українську літературу й мистецтво" і так далі.

А може найцікавішою темою для статті було б "Вплив Українського Пласту на відновлення української державности". Це ж пластуни від самого заснування українського скавтіngu грали провідну роль в Українських Визвольних Змаганнях і тисячами гинули в рядах УСС-ів, УГА, в Українському Підпіллі, УПА, Дивізії Галичина. Це ж пластуни поширювали в світі правду про Україну, навіть маленькі новаки в діяспорі вишколювались бути "юними амбасадорами" України. Скільки то праці й муравлиного труду пішло в ці змагання!

А коли прийшла надія, що Україна справді має шанс стати незалежною, то хто ж, як не пластуни, почав їздити масово в Україну, щоб тут допомагати? Чи це були наші політичні діячі, чи громадські провідники, які віднов-

лювали в Україні всілякі українські товариства й інституції, чи то була медична допомога "дітям Чорнобиля", чи харитативна допомога сиротинцям, чи збирання фондів на Рух, чи на Києво-Могилянську Академію, чи на відбудову церков, чи просто активна участь в маніфестаціях, демонстраціях, виборах, пропаганді самостійності, чи в студентській голодівці, чи в будь-якій подібній акції — всюди були пластуни. І то не лиш старші, дорослі особи, але й молоді — юнаки чи старші пластуни, які часто ризикували своєю безпекою й життям, щоб допомогти в визвольному русі.

І якщо б було прийшло до збройної боротьби за волю України, то напевно були б маси добровольців-пластунів з діяспори поміж нашими бійцями.

Між тими людьми з діяспори, які зобі-пізувались допомагати Україні в 1988-1992 роках, було понад 7535 пластунів чи то людей, вихованих в Пласті, хоча в діяспорі пластуни становлять не більше, як яких 2% всіх українців.

Отже: Володимир Окаринський має повну рацію, коли говорить про вплив Пласту на український націоналізм. Але ж це лише маленька частинка впливу Пласту на Українську Громаду, на Українську Націю, на Українську Історію. Пласт — це, здавалось би, мала, нечисленна, незначна організація. Але вплив її був величезний. На жаль, цей вплив дотепер був поширений головно лише в Галичині, Закарпатті й Волині, а також в українській західній діяспорі, де він міг працювати, хоч би й короткий час. Сподіваємось, що цей вплив тепер пошириться на цілу Україну і на східну її діяспору.

Бо ж Україна потребує Пласту. Уявіть собі, що Пласт міг був працювати по цілій території України протягом останніх десятиліть. Як же інакше виглядала б сьогоднішня Україна! Яка б могутня могла бути сьогодні Українська Держава! Яким щасливим міг би бути сьогодні Український Народ!

Михайло Мохнатий

ВПЛИВ УКРАЇНСЬКОГО ПЛАСТУ НА ОУН (ПЕРША ПОЛОВИНА ХХ СТОЛІТТЯ)

В історії України ХХ ст., пов'язаній з діяльністю ОУН, існує чимало особливостей, які потребують ширшого дослідження. Які були стосунки Українського Пласту і ОУН? Як вони впливали один на одного?

ОУН довгі десятиліття залишалась головною силою в боротьбі проти чисельних завойовників за відновлення української держави. Чим же пояснюється внутрішня сила ОУН? Д-р С. Галамай наводить такі чинники:

- 1) досвід організаційної побудови молодечих організацій, ірландських та польських революціонерів;
- 2) людський склад, який добирався з студентських кіл;
- 3) елементи організованості, які творили з ОУН дисципліновану формацію;
- 4) проби і вишкіл для формування борця-революціонера;
- 5) зберігання засад конспірації;
- 6) лицарське ставлення до народу, вірність і товариськість¹.

На мою думку, всі перераховані вище чинники запозичені ОУН від організації Пласт (Український Пластовий Улад, скорочено — УПУ). Пласт, поряд з ОУН, був найбільш впливовою і масовою силою на Західній Україні в першій половині ХХ століття. Метою Пласту, закладеною його засновниками д-ром О.Тисовським, П.Франком та І.Чмолою, є всебічне виховання особистості, провідника, який би забезпечував повноцінний розвиток української національної держави. Не дивно, що з лав Пласту вийшли видатні діячі УСС, УГА, УВО: полк. Р.Сушко, полк. В.Кучабський, сотн. Ф.Черник, хор. С.Яремкевич, сотн. О.Яримович, хор. С.Галечко, Г.Дмитерко Ратич, О.Степанів та інші. Роль Пласту розуміли такі політичні діячі, як гетьман П.Ско-ропадський і Головний Отаман С.Петлюра, полк. А.Мельник і С.Бандера, полк. Є.Коновалець і ген. Тарнавський та інші. Після I світової війни організаторами та опікунами Пласту були колишні старшини українського війська. Добродійкою Пласту була УГКЦерква на чолі з митр. А.Шептицьким. Ідеолог українського націоналізму Д.Донцов присвятив Пластові статтю "Юнацтво і Пласт", де показав роль організації у вихованні нового типу українця. Його дружина М.Бачинська-Донцова була опікункою дівочого пластового полку.

Роль Пласту для відновлення української держави розуміла і польська окупаційна влада, яка організувала провокації та арештувала пластунів. Це завершилось заборону Пласту польською владою у 1928 році на Волині, а 26.09.1930 р. в Галичині з причини масової участі пластунів в УВО та ОУН (привід — загибель у бойовій акції ОУН біля м.Бібрки одягнутого в однострій ст. пл. Г.Пісецького

30.07.1930р.). Тільки ідейною близькістю можна пояснити участь пластунів в націоналістичних організаціях СУНМ, ГУДМ, УВО, а від 1929 р. — ОУН. Пластуни Б.Кравців, С.Охримович, М.Колодзінський, І. Габрусевич брали участь у створенні ОУН і увійшли в першу Крайову Екзекутиву. Природно, що після заборони Пласту він існує під іншими назвами, а велика маса найактивніших належить до юнацтва ОУН, першими організаторами якого були пластуни З.Коссак та М.Лебедь, а очолив І. Габрусевич.

Вплив Пласту на юнацтво ОУН прослідковується у таких особливостях:

- 1) виховний напрям обидвох організацій;
  - 2) територіальний поділ на станиці (кущі), округи;
  - 3) відсутність кари як засобу виховання, а натомість існування системи пересторог;
  - 4) у виховно-вишкільній системі праця у формі сходин, вишколів, таборів;
  - 5) знання і практичні вміння;
  - 6) звертання всередині організації — "друже", "подруго", а також використання системи при-браних імен (псевда або порекла);
  - 7) суворе зберігання організаційних таємниць.
- Побічним доказом впливу Пласту на юнацтво ОУН є пізніше вимога активної участі юнацтва ОУН в молодечих організаціях та складання в них відповідних до віку вмілостей та ступенів².
- З метою ідейного та морально виховання членів ОУН було окладено "12 прикмет характеру українського націоналіста" (автор З.Коссак), мабуть, під впливом Пластового Закону (14 прикмет пластуна).

Структура Пласту передбачала поділ на полки (курені) юнацтва та старшопластуництва. Члени кожного куреня носили на ший хустки відповідних кольорів. У 1922 році пластуни 1 і 7 полків створили курінь "Лісові Чорти", кольорами якого стало поєднання барв цих двох полків — червоної і чорної. 22.06.29 року на горі Св. Юра у Львові освячено їхній курінний червоно-чорний прапор³. Це сполучення згодом використала ОУН для свого революційного прапора.

Значний вплив Пласту на ОУН та українську суспільність полягав у поширенні культу вивольних змагань. Пластуни рятували могили УСС і УГА (зокрема, цвинтарі на горах Маківці, Ключ, Лисоні), запровадили святкування 1.11.18 року, річницю загибелі О. Басараб 12.02.24 року і бою під Крутами 29.01.18. Культ могил борців за волю України поширився серед народу з 31 року через насипання і вшанування символічних могил в усіх місцевостях Галичини завдяки референту пропаганди Крайової Екзекутиви ОУН С. Бандері. Ще в 1920 рр. діє старшопластуницький курінь імені Бою

під Крутами під проводом братів В. і Є. Врецьон, в 1928 році він зливається з 3 куренем УСП "Лісові Чорти", який далі плекає традиції бою. Від їх імені тодішній їхній "канцлер" Володимир Янів ("Янкель") пропонує крутянські роковини визнати всестуденським святом, яке святкувати одноденною голодівкою, а заощаджені гроші жертвувати для політ'язнів. Це внесення підтримує студентський конгрес у 1931 році. З ініціативи пластунів виходять перші бібліографічні матеріали і брошури про цей бій, а також відбувається перша крутянська акдемія у Львові⁴. Культ визвольних змагань прослідковується в таких назвах куренів: Загін "Червона Калина" (Стрий), "Бої на Лисоні" (Бережани), "Орден Залізної Остроги", а найпопулярнішими патронами юнацьких куренів були Д. Вітовський, Ф. Черник, О. Басараб та інші герої визвольних змагань.

Під час мандрівок "Лісові Чорти" займалися перенесенням в Закарпаття нелегальних газет УВО "Сурма" (зокрема, під час літнього табору на Соколі в липні 1929 року, коли за цю акцію відповідали ст. пл. П. П'ясецький та В. Забавський)⁵. Поширенням націоналістичної літератури, листівок, біфонів, зброї займалися і інші пластуни, зокрема навіть і юнацького віку. Пластун і діяч ОУН В. Кунанець засновує в 1935 році в м. Львові видавництво для молоді "Дешева книжка", яке в популярній формі піднімає національну самосвідомість молоді.

Середовищем, в якому гуртувалась активна молодь, були старшопластунські курені. До 3 куреня УСП "Лісові Чорти" належали В. і Є. Врецьони, Б. Кравців, М. Лебедь, Р. Мицик, Г. Пісецький, В. Янів та інші. Дуже впливовими на виховання молоді були курінь УСП Загін "Червона Калина" (С. Бандера, О. Гасин, О. Карачевський, С. Новицький, С. Охримович, Я. Рак), курінь УСП "Чорноморці" (Р. Шухевич, Д. Грицай, П. Полотнюк, І. Рудакевич, І. Сенів) та інші.

Пластуни були в проводі ОУН обидвох напрямків: М. Арсенич, С. Бандера, О. Гасин, Д. Грицай, О. Кандиба-Ольжич, І. Климів, Р. Кравчук, В. Кук, М. Лебедь, Л. Ребет, М. Сорока, Я. Старух, Р. Сушко та інші. Пласт виховав видатних організаторів і бойовиків: В. Біласа, Д. Данилишина, К. Зарицьку, З. Коссака, М. Лемика, Д. Мирона, Г. Мороз, М. Тураша.

Активну участь під керівництвом ОУН брали пластуни в подіях Карпатської України 1938-39 рр. (Є. Врецьона, О. Кандиба, О. Карачевський, І. Кедюлич, М. Колодзінський, З. Коссака, Р. Шухевич, І. Рогач, І. Роман), зокрема у створенні ОНО "Карпатська Січ". До Генерального Штабу "Карпатської Січі" входили полковник Михайло Колодзінський-"Гузар" (шеф), поручник Роман Шухевич-"Щука" і чотар Зенон Коссака-"Тарнавський" (помчники), поручник Осип Карачевський-"Свобода" та чотар Євген Врецьона-"Волянський". Ці діячі з молодшої генерації ОУН виступили проти пасивного становища проводу ОУН, який очолював полк. А. Мельник і боролися до кінця з мадярською агресією, незважаючи на всю безнадійність справи. Ця позиція орієнтації на власні сили призвела

згодом до розколу в ОУН в лютому 1940 року.

Через ОУН вплив Пласту перенісся на УПА. За прикладом Пласту відділи називались переважно назвами тварин, старшинська школа УПА на Поліссі в 1943 році носила назву "Лісові Чорти". Головними командирами УПА були пластуни: ген.-хор. Р. Шухевич (1943-1950) і полковник В. Кук (1950-1954), шефами ГВ штабу УПА були ген.-хор. Д. Грицай та полк. О. Гасин, крайовими командирами УПА-Захід та УПА-Південь — полк. В. Сидор та полк. О. Грабець⁶. Романа Шухевича та Олексу Гасина Український Пластовий Улад посмертно іменував найвищим ступенем — Пластун Гетьманський Скоб, і наділив їх Пластовим Золотим Хрестом.

Пласт був і залишається позапартійною організацією. І тому будь-які спроби з боку ОУН підпорядкувати собі Пласт не принесли бажаних наслідків, а тільки шкодили. Часто ці спроби були всляко підтримувані і навіть провоковані з боку ворожих сил. Наприклад, один з організаторів натиску на Пласт у період 1928-30 рр. Ю. Дудко виявився пізніше провокатором польської контррозвідки⁷. Під надто великим впливом ОУН мельниківської орієнтації опинився Пласт в роки після II світової війни. На мою думку, це призвело до створення з боку ЗЧ ОУН (бандерівці) нової організації — СУМ і до применшення ролі Пласту в боротьбі за побудову незалежної української держави з боку ОУН обидвох основних спрямувань. Сила Пласту і ОУН була, на мою думку, в їх незалежності, в тому, що вони робили різними засобами одну і ту ж справу.

Отже, Український Пласт в першій половині ХХ ст. відіграв важливу роль в існуванні та діяльності ОУН. Зокрема, йому належить вирішальне значення для плекання кадрів ОУН, виховання їх морально і фізично, формування націоналістичного свідогляду і надання практичних знань. Можна сказати, що Пласт став важливою структурною частиною національно-визвольного руху першої половини ХХ ст., і без нього цей рух був би набагато менше чисельний і організований. Пласт і зараз зберігає своє значення для розбудови української держави вихованням нового типу українця — провідника і громадянина.

*Окаринський Володимир
студент історичного факультету
Тернопільського державного педінституту*

¹ С. Галамай. Боротьба за визволення України, 1929-1989. — Л, 1993 — С. 88-89.

² Див. Іди за мною! Ідеї та правила Юнацтва ОУН. — Видання Референтури Юнацтва ОУН. — 1976

³ Див. Лісові Чорти: їх життя і буття. 1922-1945 рр. Ювілейний історично-мемуарний збірник у їх 60-річчя. — Вашингтон — Нью-Йорк — Торонто, 1983.

⁴ В. М. В обороні Вічного // Молоде Життя, ч.1 — Мюнхен, 1950. — С.8.

⁵ Див. Лісові Чорти: їх життя і буття. 1922-1945 рр. Ювілейний історично-мемуарний збірник у їх 60-річчя. — Вашингтон — Нью-Йорк — Торонто, 1983.

⁶ Див. П. Содоль. Українська Повстанська Армія. 1943-49. — Нью-Йорк, 1994.

⁷ С. Левицький. Український Пластовий Улад в роках 1911-1945 у спогадах автора. — Мюнхен, 1947 — С.64.

УКРАЇНСЬКИЙ ПЛАСТ НІКОЛИ НЕ БУВ І ТЕПЕР НЕ Є ПОЛІТИЧНОЮ ОРГАНІЗАЦІЄЮ!

Наші суспільно-громадські й політичні діячі в західному світі, які цікавляться діяльністю Українського Пласту, повинні мати на увазі чітко з'ясоване ставлення Українського Пласту до різних проявів багатогранного життя української спільноти.

Одним із тих багатогранних проявів є діяльність українських політичних організацій-партій з їхнім змаганням за впливи у всіх ділянках, у тому також у відношенні до Українського Пласту, який від самого початку свого існування був і далі є — понадпартійною і міжконфесійною всеукраїнською організацією, побудованою на точно визначених пластових (скавтських) засадах.

Для збереження всеукраїнськості Українського Пласту, його єдності й одности у протиставленні партійним впливам є віддавна в Українському Пласті прийняті настанови, які треба частіше пригадувати не лише українському пластуству, але — для кращого їх розуміння — подавати і загалом українського громадянства.

В останньому часі, спостерігаючи наростаючі розбіжності на громадському відтинку, зокрема в США, із посиленими змаганнями українських партій за впливи, — наш Головний пластовий провід (ГПР), на основі існуючих віддавна пластових настанов, написав друковане у пластових обіжниках в Канаді, в США і в сторінці Пласту в Англії окреме звернення, яке тут передруковуємо, щоб опрокинути фальшиві твердження Пресової служби "О.К.", надруковане у «Свободі» ч. 207 за 27.X.1984 р. про те, що Пласт — політична організація, що Пласт «зумів бути політичним», бо в довшому дописі, надрукованому в «Народній Волі» ч. 7 за 14.II.1985 р. про Першу сесію Третього Пластового Конгресу, відносно твердження про оспорювану «політичність» було поминене.

-мт, ХМ,

УКРАЇНСЬКИЙ ПЛАСТ І ПОЛІТИЧНІ ОРГАНІЗАЦІЇ-ПАРТІЇ

Спостерігаючи загострення суперечок у житті української спільноти у вільному світі, президія Головної Пластової Ради пригадує постанови, які зобов'язують у тому відношенні в Українському Пласті, та звертається до загалу членства Пласту зі закликом придержуватися постанов.

1. Пластуни, яким доручено репрезентувати пластові установи на різного роду з'їздах, нарадах або загальнотромадських установах, мають при вирішуванні питань, в яких ідуть у гру партійні суперечки, керуватися власним сумлінням на основі Пластової Присяги і Пластового Закону. Вони, здаючи собі справу з того, що репрезентують пластунів і батьків дітей, які в даному питанні можуть займати протилежні становища, мають ставитися до спірних питань так, щоб зберегти Пласт від партійних конфліктів.

2. Пласт як неподільна частина української спільноти стоїть на службі тієї спільноти, виховуючи доростаюче покоління. Тому і Пласт може ставити різні вимоги до цієї спільноти.

Це твердження визначає ставлення Пласту до української спільноти: не «Пласт для Пласту», а «Пласт для служіння українській громаді». Ми часом забуваємо це зрозуміле твердження. Забуваємо, що Пласт існує лише на те, щоб виховувати молодь, яка була б корисною для українського народу. Виховуючи молодь, Пласт виконує одне із найважливіших завдань в українському суспільстві. Тому маємо право ставити деякі вимоги до нашого суспільства, щоб могли далі провадити успішно нашу пластову працю. Зокрема, вимагаємо від суспільства, щоб воно не втягало наших дітей чи нашої пластової організації до такого чи іншого політичного або конфесійного табору, але щоб воно було свідоме того, що Пласт — це організація понадпартійна, міжконфесійна і загальноукраїнська!

Ми маємо право також вимагати і від батьків дітей і пластової молоді зрозуміння цілей і метод нашої пластової програми.

3. Пласт на кожному кроці намагається плекати ідею єдності української спільноти в діаспорі. Він, зокрема, простягає дружню руку іншим молодечим і студентським товариствам і хоче співпрацювати з ними; він очікує такого самого ставлення і від цих організацій, прямує до спільної мети — виховання української молоді.

Від початку свого існування Пласт поставив собі завдання прищиплювати українській спільноті почуття єдності, толеранції, вирозумілості, почуття чесної гри, бо таких прикмет нам, українцям, дуже потрібно. Зокрема тепер, в умовах діаспори та багатьох конфесійних і політичних поділів в українських громадах, Пласт узяв на себе важливе

завдання діяти серед нашої спільноти в напрямку єдності і братерства; пластуни повинні діяти тут як окремі особи і в цілому як організація. А щоб українській громаді давати приклад, ми мусимо вдержувати якнайтісніші вузли співдружності з усіма іншими українськими молодечими організаціями.

4. Пласт стоїть на незмінних засадах понадпартійності і понадгруповості. Діти Уладу пластового новацтва і доріст Уладу пластового юнацтва, охоплені Пластом, не мають права брати участі в партійному житті. А повнолітніх членів Пласту, заангажованих політично, закликаємо уводити принцип єдності, толерантності та співпраці і методи чесної гри в тих організаціях, до яких вони належать.

Пластуни у своєму відношенні до Пласту, у своїй пластовій діяльності є від політичних впливів незалежні.

Ця настанова підкреслює традиційну пластову понадпартійність.

Ми вважаємо, що пластові новаци і юнаки ще надто молоді, щоб брати участь у партійному житті.

Вони ще не мають своєї власної думки і звичайно підпадають під вплив індоктринації.

Зате дорослі члени Пласту можуть і повинні брати участь у всіх проявах українського громадського життя, отже і в політичному житті. Там вони повинні уводити ті принципи толерантності і всеукраїнського патріотизму, що їх набули у Пласті. Однак Пласт як організація не може бути під впливом котроїсь одної партії чи угруповання, бо тоді став би організацією лише частини української молоді, а не загальноукраїнською.

Треба дуже зважати на те, щоб українське суспільство не ототожнювало пластової організації або котроїсь пластової частини з будь-яким політичним угрупованням. Тому ми не повинні ангажувати на головні пости у Пласті тих осіб, які в українському суспільстві відомі як провідники тієї чи іншої української політичної групи. Така подвійна ключова праця принесла б Пластові лише зайві ускладнення навіть тоді, якщо б дана особа наполегливо намагалася ці дві функції докладно розмежовувати.

Для "ПШ" прислав -мт, ХМ.

ДИСКУСІЯ

"А КОЛИ ВИ МОЛИТЕСЬ..."

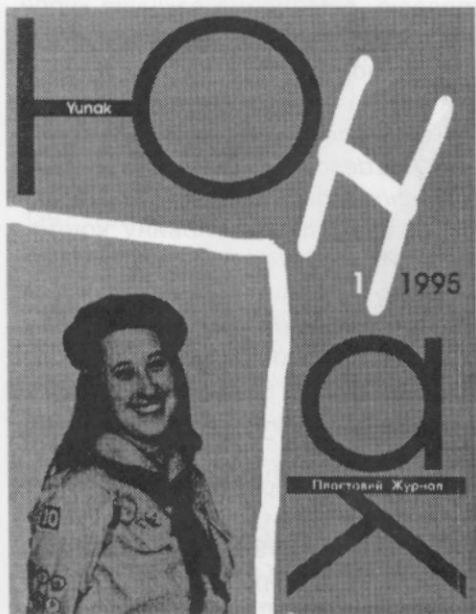
Оце назва книжки, яку подарував мені її автор — о. Діонісій Павло Ляхович, ЧСВВ, який відвідував Канаду навесні цього року. Він сам походить з Бразилії, а тепер навчає у Львівській Семінарії, а відтак виїжджає до Риму. Мої покійні родичі мали контакт з покійним тепер о. Мельником, ЧСВВ, в Бразилії. Після їх відходу у засвіти я продовжував ці добродійні контакти тому, що там була семінарія отців Василіян, де виховувалися молоді кандидати на священників. Отець Ляхович був тоді молодим ректором. Він навіть прислав мені журнальчик семінаристів, який вони називали "Цвіркун". Навесні цього року о. Ляхович став протоархимандритом і тому, як найстарший рангом монах-священник, він візитував всі василіянські осередки. Коли був в Торонті, ми мали нагоду і приємність вітати його в нашій хаті.

Книжка "А коли ви молитесь..." є гарно і естетично оформлена. На кольоровій вкладинці є репродукція ікони "Трійця" Андрія Рубльова, має понад двісті сторінок друку, видана Видавництвом отців Василіян "Місіонер" у Львові 1995 р. Це справді роздуми про молитву "Отче Наш". Вступ п. н. "Пізнаймо глибину молитви" написала Ольга Федик. Помимо того, що книжка має богословсько-філософський характер, вона написана дуже приступно, зрозуміло, ефективно, часто нав'язуючи до проблем сучасності. Вона "...прагне відповісти на потреби сучасної людини, яка хоче віднайти сенс молитви, а з нею — і значення свого життя". Автор каже, що він "не обмежується тільки поясненням самих слів молитви, але старається знайти її коріння у

Старому Завіті, у молитві пророків та молитві Пречистої Діви Марії". Автор пише, що "Христос не прийшов усунути існуючий закон, а з ним і старозавітню молитву, але доповнити її і то чимось незбагненним, чим є визнання Бога-Отця як "Авва". А "Авва" можна переложити як "батенько" чи "татусь". Тертуліян твердить, що молитва "Отче наш" є синтезом цілої Євангелії. В дальшому автор твердить, що Христос є нашим учителем і навчає таємниць розмови з Отцем. Немає сумніву, що сучасна людина у погоні за чимось не є свідомою і не знає та навіть не має часу застановитися над такими речами, як сенс людського життя, хто і що є людина, як, чому і куди вона спішить? Що це означає "на небесах", "хліб насущний", "провини наші", "визволи від лукавого", "нехай прийде царство Твоє", "нехай буде воля Твоя"... Прочитавши цю книжку, можна собі усвідомити, яка це справді краса і глибина змісту цієї молитви, яку нас навчила ще рідна мати. Від того часу, як виглядає, не було можливостей, нагоди чи навіть спонуки вглиблюватися в такі речі. Правдоподібно, ця свідомість приходить у старшому віці не сподівано, коли людина застановляється над змістом і якістю власного життя. Ця книжка є справді добрим середником до підготовки надходячого третього тисячоліття християнства. Це також дуже приємно, що у такі вагомні часи Всевишній дає нам молодого і талановитого, енергійного богослова і філософа в Небі отця Діонісія Павла Ляховича. Многих літ Вам, отче Ляхович!

д-р. В. Соханівський

ЖУРНАЛ "ЮНАК" ВІД 1995 РОКУ

Журнал "Юнак", який видає Видавництво Пласт Канада-ЗСА, вже почав третій рік свого існування. Сподіваємося, що буде цікаво читачам "Пластового Шляху" довідатися про нове видавництво, новий журнал і новий підхід.

Створення Видавництва Пласт Канада-ЗСА

До 1994 року виховні журнали "Готуйсь" і "Юнак" видавало Видавництво Пласт при ГПБ. Передплата журналів збиралася щороку від кожного юнака і новака. При кінці 1980 років уведено передплату журналів як частину зобов'язуючої вкладки, тому що така система вже не давала досить фондів на видання журналів. Така резолюція перейшла на КУПО в 1988 році; КПЗ'їзд Канади її прийняв в 1990 році, а КПЗ'їзд ЗСА — в 1993 році. В роках 1988-92 були спроби, ініційовані Референтами Видавництва при ГПБ пл. сен. Миколою Юником, а пізніше пл. сен. Орестом Джулинським реформувати спосіб видання пластових журналів, але залишилися різні проблеми. Після уведення т. зв. "примусової передплати" тиск, щоб "щось зробити", перейшов на КПС-и, які збирали вкладки. На КПЗ'їзді Канади 1994 року було рішення подати резолюцію (яку погодилися підтримати ЗСА) до Комісії Видавництва КУПО, щоб видавництво виховних журналів перейшло від ГПБ до КПС-ів Канади і ЗСА. На XII Зборах КУПО така резолюція була прийнята.

Організування Пластового Видавництва Канада-ЗСА

Установчі сесії Видавництва відбулися в листопаді 1994 року. Створено виконавчий орган — Дирекцію Видавництва Канада-ЗСА, відповідальну до обох КПС-ів. Вибрано першу дирекцію — голова (пл. сен. Юрій Сеньків) був з Канади, заступник (пл. сен. Дарія Якубович) з ЗСА. Крім того, до дирекції увійшли референти новацтва і юнацтва обох країв (або люди, призначені ними). Мене було призначено редактором "Юнака", ст. пл. Маркіяна Гаврилюка — редактором "Готуйсь". На установчих сесіях я представила напрямні для журналу для юнацтва.

ЖУРНАЛ ПЛАСТОВОГО ЮНАЦТВА

Загальні напрямні

Ціль

Журнал юнацтва повинен віддзеркалювати цілі Пласту — виховної організації української молоді. Журнал має

- допомогти юнакові/юначці перейти Програму УПЮ і зв'язати пластунів по цілому світі;
- дати юнацтву можливість розказати про себе і висловити свої думки.

Читач

Журнал повинен бути спрямований на юнака/юначку, подавати матеріал так, щоб вони були спроможні і зацікавлені його сприймати. Журнал також повинен зацікавити виховників і бути предметом комунікації між юнацтвом і виховниками, поміщувати матеріали спільного зацікавлення і для спільного користування.

Зміст

Журнал повинен описувати і інформувати про таке пластування, яким займається юнак/юначка. Темі повинні бути такі, до яких вони мають відношення. Це не значить, що теми повинні бути тільки такі, які їх цікавлять — журнал повинен також зацікавити юнацтво чимось новим. Журнал має ознайомити юнака/юначку із пластовою програмою, пластовою організацією по світі, його/її ровесниками і провідниками. Між числами повинна бути тяглість — розділи, які появляються в кожному числі. Зміст кожного числа повинен бути різноманітний, щоб забезпечити різні зацікавлення і подати інформації про різних пластунів. Заки поміщується будь-який матеріал, треба спитатися: яка ціль?

Вигляд

Журнал повинен виглядати цікавим, модерним і привабливим; вживати різнорodne розміщення статей, графічне оформлення, ілюстрації, знімки. Статті повинні бути недовгі, по можливості розбиті на частини.

Система праці

Праця повинна бути так зорганізована, щоб всі (юнацтво і виховники) почувалися, що це їх журнал. Підготовка матеріалів до журналів — писання, збирання, організування, фотографування — повинна бути частиною юнацьких занять. Журнал повинен служити як виховний засіб. Через підготовку матеріалів до журналу, юнацтво повинно вчитися

- як збирати інформації
- як подавати інформації
- які форми передачі інформації існують: репортажі, інтерв'ю, сценки, ілюстрації, комікси, знімки, запитники, гри — і як їх уживати

Читання журналу чи використання матеріалів у ньому, як і підготовка матеріалів, повинне стати регулярною частиною пластових занять. Співробітників журналу повинно бути якнайбільше — по темах і по станицях.

Адміністрація

Журнал мусить виходити регулярно — хоч 6 разів на рік — і на час. Все юнацтво, виховники і передплатники повинні його регулярно одержувати.

Всі чотири елементи — **Зміст, Вигляд, Система Праці, Регулярна Поява**, — мусять діяти правильно, щоб журнал сповняв свою **Ціль** і оправдав кошти грошей, труду і часу.

ОРГАНІЗУВАННЯ ВИДАННЯ НОВОГО "ЮНАКА"

Перше — треба було зробити рішення, як буде виглядати "Юнак". Мій приятель мистець Юрій Онух зацікавився справою, сам щойно закінчив курси комп'ютерної графіки і був готовий вправляти свої нові вміння. За його порадою було також рішено, що треба думати вперед і робити журнал сучасними методами. КПС Канади погодилася закупити *Power Macintosh* систему на *desktop publishing* (програми *QuarkXpress, Photoshop, Illustrator & ClarisWorks*), але КПС могла заплатити тільки половину коштів. Шкільна Рада Торонта позичила Пластові \$6,000 з тим, що КПС дістала запевнення, що через передбачене зниження коштів друку "Юнака" (тому, що журнал мав іти до друку зовсім оформлений) за кожне видрукуване число Видавництво зобов'язалося заплатити КПС Канади \$500 кан., щоб сплатити цей борг.

Не обійшлося без різних проблем при початку, і тому 1995 року видано тільки числа 1/95, 2/95, а подвійне 3-4/95 вийшло аж в 1996 році. В 1996 році вийшло чотири числа, а в 1997 році вже заплановано шість чисел — чотири числа "Юнака" і два числа видання *З бібліотеки "Юнака"* на теми: *Програми на ватри (VI/97)* і *Готуємося на ЮМПЗ'98 (X/97)*. В роках 1995 і 1996 також мало вийти по два числа видання *З бібліотеки "Юнака"* на різні теми. Відповідальність за чотири видання *Бібліотеки* взяли різні люди. Дотепер вийшло тільки одне число на тему *Проекту III Етапу*.

ЧИ ВІДПОВІДАЄ "ЮНАК" ВИЗНАЧЕНИМ НАПРЯМНИМ?

На мою думку, зміст і вигляд журналу відповідають напрямним, які я подала на установчих сходах. Регулярна поява вже майже здійснилася. Найтрудніше було налагодити систему праці таку, яку я уважала корисною. Ходило не тільки про регулярну появу, але залучення широкого кола людей. Поступово система праці розвивалася. Щоб її зміряти, я зробила таку схему співробітництва:

Рівень 1.

Подано написаний матеріал і знімки чи рисунки — мінімум редакції

Рівень 2.

Подано матеріал — знімки треба дістати, текст написати

Рівень 3.

Подано ідею — матеріал треба зібрати, текст написати

Рівень 4.

Ідея редакції і писання тексту редакції — допомога у виконанню

Рівень 5. Ідея редакції і писання тексту редакції — без допомоги

Із цієї схеми обчислено **Індекс тягару на редакцію** (на 22 сторінки змісту)

Число	Індекс тягару	Співробітн.
1/95	85	8
2/95	87	13
3-4/95 (34 ст.)	70	26
1/96	51	12
2/96	57	17
3/96	39	19
4/96	40	20
1/97* (26 ст.)	49	23

* журнал побільшено від 24 до 28 ст.

Число співробітників включає тільки тих, які подали матеріал (зн. ті, з якими я мала контакт) і не включає тих, хто тільки писав. З індексу тягару можна бачити, що за два роки цей "тягар" зменшився на половину, а число співробітників зросло майже в три рази.

СПІВРОБІТНИКИ "ЮНАКА"

Вже створилося при "Юнаку" коло людей, які відповідають за певні ділянки чи роботи і до яких я регулярно звертаюся по поміч. До цього кола входять:

Юрій Онух — створив мистецьке оформлення журналу і далі відповідає за його вигляд в цілості. Професійно працює при комп'ютерній графіці. Приїхав з Варшави до Торонта в 1985 році; у Варшаві закінчив Академію Мистецтва і був директором галереї авангардного мистецтва. В Торонті був членом *Театру Аван-Гард*, співробітником журналу *Термінус*. Був колись членом польських гарцерів, а тепер його доня Оля юначка в IV курені.

ст. пл. Данило Луців — почав працювати при "Юнаку" як літний робітник на державній програмі для студентів і мав змогу присвятити весь час влітку вивченню системи, на якій твориться "Юнак". Закінчив другий рік курсу графічного дизайну в *George Brown College*. Помагає при оформленні журналу. Член куреня "Вовкулаки" в Торонті.

ст. пл. Левко П'ясецький — працює у фірмі *Masterfile*, яка підготовляє знімки на замовлення. Закінчив студії фотографії в *Ryerson Polytechnic University* в Торонті. Зорганізував Конкурс Фотографій в "Юнаку" і підготовляє знімки на обкладинки журналу.

Маркіян Микитюк — його дотепні рисунки появляється в "Юнаку" від першого числа. Студент біології Торонтонського Університету, ще в юнацтві проектував відзначки і одноднівки. Колишній курінний XI куреня в Торонті.

пл. розв. Ляриса Спольська — учениця 12 класу *Etobicoke School of the Arts* в Торонті, де вчиться малювання, скульптури і комп'ютерної

графіки. Її рисунки олівцем вже появлялися в кількох числах журналу. Член гуртка "Шипшина" IV куреня в Торонті.

ст. пл. Роман Даревич — працює при виробленні програм на замовлення у фірмі *Financial Models Company* в *Mississauga*, хоч закінчив студії фізики в Йорк Університеті. Часто дописує до "Юнака" на комп'ютерні теми. Виховник гуртка юнаків в Торонті і колишній зв'язковий XI куреня. Член куреня "Вовкулаки".

пл. сен. Всеволод Соколик — голова Спортової Комісії при СКУ, вже понад 10 років дописує до "Юнака" і є автором приблизно 250 статей про спорт в англійській і українській мовах. Подає до "Юнака" інформації про спорт в Україні і українців в спорті.

пл. сен. Орест Джулинський — фармацевт за професією, дописує на тему здоров'я. Колишній голова КПС Канади і член ГПБ, основоположник табору "Золота Булава" в Канаді і в Україні. Член куреня "Карпатські Вовки" в Торонті.

пл. сен. Софійка Качор — писала на теми традицій і Пластового Закону, служить дорадником "Юнака". Станична у Вінніпегу, член Булави УПН при ГПБ, заступник голови КПС Канади, представник Пласту до КУК-у, спеціаліст по статутах і відомий предсідник чисельних з'їздів і конференцій.

ст. пл. Ксеня Козак, член дирекції з ЗСА, і **пл. сен. Оля Ткачук**, член дирекції з Канади — помагають редакції нав'язувати контакти в своїх країнах і часто служать як дорадчий голос у редакційних справах.

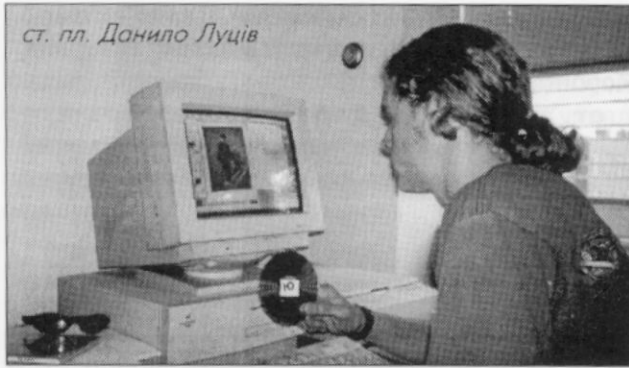
пл. сен. Мирон Баб'юк і **пл. сен. Леся Телега** — займаються видрукуванням і висилкою журналу (і, часами, потрібними поправками). Вони все були готові поради і допомогти, і ми разом багато навчилися за ці два роки.

Ми також робимо заходи, щоб зорганізувати співпрацю з юнацьким журналом в Україні — "Юнацтво" — і почати обмін матеріалами і ділитися досвідом. Ми маємо деякий відгук від юнацтва — на їх бажання додано дві сторінки до розділу Тут і Там (вісті із різних станиць), щоб було більше інформації про те, що діється в інших станицях.

КОШТИ ВИДАННЯ "ЮНАКА"

Журнал іде до друку в *electronic format* на *SyQuest cartridge*. Друкарня підготовляє плівку, друкує журнал і його розсилає. Журнал друкується в двох кольорах (чорний і т. зв. *spot colour*). Папір мусить бути крейдовий через насичення графікою, вживання кольору і багато чорного. Все ж таки, кошт "Юнака" є менший, ніж був, коли журнал був під видавництвом ГПБ. Для порівняння:

ст. пл. Данило Луців

	Кошт числа	Кошт ст.	Кошт ст.*
ГПБ-1994	\$2.49	10.4с	
Канада-ЗСА			
1/95	1.94	6.9	(8.1)
2/95	2.37	8.5	(9.7)
3-4/95 (подвійне)	3.53	11.3	(12.5)
1/96	2.07	7.8	(9.0)
2/96	2.14	7.7	(8.9)
3/96	2.07	7.4	(8.6)

* враховано \$500 кан. для сплати позики

Як бачимо, за останні два роки кошт друку "Юнака" був нижчий, ніж за господарки ГПБ (крім ч.3-4/95 через те, що неправильно обчислено тираж і число мусіло йти до друку два окремі рази).

ЖУРНАЛ ЯК ВИХОВНИЙ ЗАСІБ

Дуже мені важним було запевнити, що журнал буде не тільки для читання, але також служитиме виховним засобом (дивись напрямні вище). Щоб це здійснити, треба було, щоб всі виховники його діставали на домашню адресу. Це забрало цілий рік, щоб увести в дійсність. Також в кожному числі деякі матеріали подано так, що можна їх уживати безпосередньо на заняттях. Наприклад, за 1996 таких сторінок було 11 в 1/96, 10 в 2/96, 6 в 3/96 і 7 в 4/96.

Крім того я робила окремі старання заохочувати юнацтво подавати матеріали до журналу:

- Підготовлено брошурки на табори в 1995 і 1996: Для кореспондентів "Юнака", які вислано всім комендантам таборів

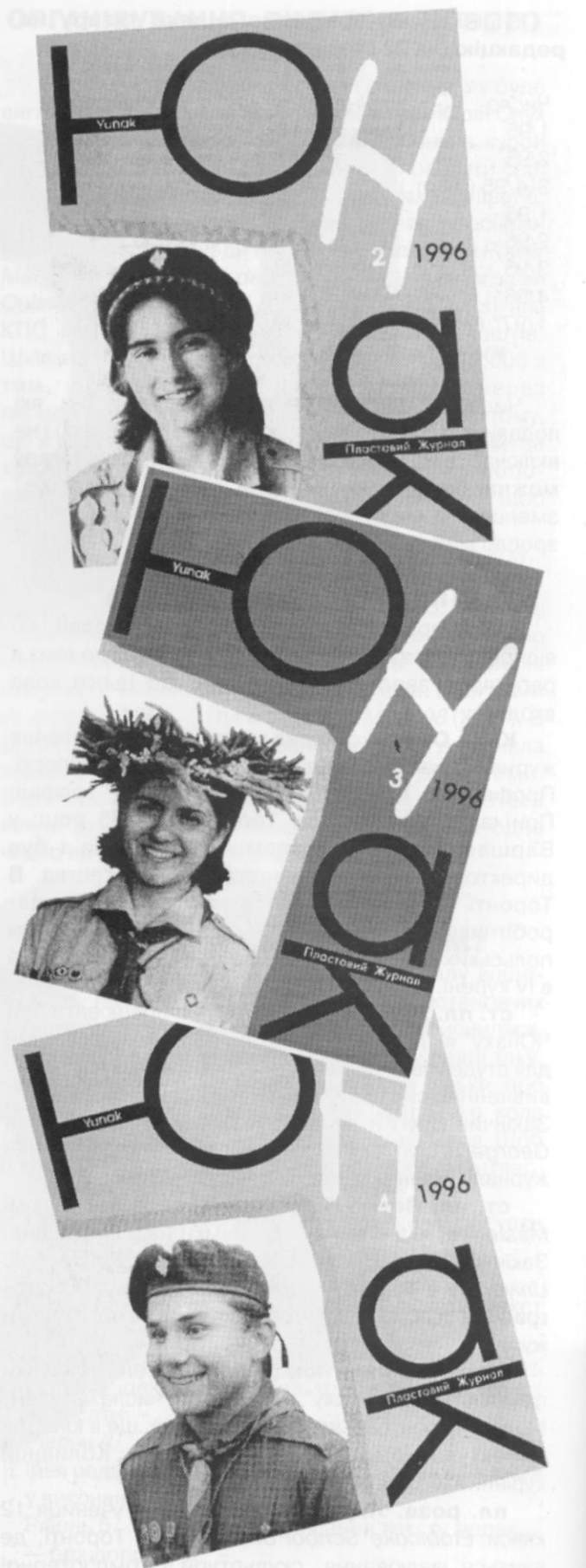
- Надруковано афіш *Що можна писати до "Юнака"* і передано всім станицям

- Переведено Конкурс Фотографій з нагородами

- Виготовлено відзначки з лого "Юнака" для таборових кореспондентів і відзначку **Ю** в сріблі для дуже заслужених співробітників

Хочу заохотити читачів "Пластового Шляху" поцікавитися "Юнаком" — стати співробітниками чи просто бути в контакті з діяльністю і зацікавленнями нашого юнацтва. Передплату журналу можна полагодити через КПС свого краю.

пл. сен. Оксана Закидальська, редактор "Юнака"

ЮВІЛЕЙНИЙ ЗБІР НА СОКОЛІ

Збірка перед першим мешкальним куренем

Такого ще не бачив Сокіл. Такого ще не було в Пласті. Але, певна, таке ще не один раз повториться в майбутньому — видатніше, величніше, краще. Бо наша історія на цьому не завершується, бо нам ще жити не одну сотню років, хіба до кінця світу. А зараз нам лишень 85, перед нами лише третій Начальний Пластун, це лише початок відбудови Сокола. І нас на Ювілейному Зборі ще не ціла Україна: Львів і Тернопіль, Івано-Франківськ і Долина, Брошнів і Болехів, Долина, Червоноград, Косів, Коломия, Кам'янець-Подільський, Самбір, Козова, Сокаль, Чернігів, Стрий, Одеса, Чугуїв, Заліщики, Севастополь, Северодонецьк, Моршин, Київ, Полтава, Світловодськ... Де там, всіх не перерахуєш! "Ніхто необ'ємного обійняти не може", — мовляв Козьма Прутков. Так само неможливо було встигнути за тими підтаборами і осередками, які прибували щодня, щогодини, які або зголошувались самі, або яких доводилось зголошувати насильно, або які й взагалі йшли десь вище чи нижче та самі ставили свій підтабір. Всіх, кого вдалося проконтролювати на, здавалось, безкрайому схилі гори, нарахували 640 учасників. А скільки ще було тих "супердиких", що боялися сплатити 2 гривні

Новоцтво з Ів. Франківська на Соколі

організацію, а скільки приїхало лиш на запряження Начального Пластуна...

І чи думав колись Гетьманський пластун скоб, Преосвященний Любомир Гузар, що відправлятиме архиерейську Службу Божу на Соколі перед численними пластунами, а йому допомагатиме вже майже справжній таборовий хор, чи думав колись пл.сен. Любомир Романків, що складатиме присягу Начального Пластуна перед цим мальтійським хрестом, чи думали старші сеньйори, які пам'ятають самого Чмолу, що знову побачать перший мешкальний курінь, а в ньому музейні кімнати, присвячені їх найближчим друзям — Цьопі Паліїв, Ярові Гладкому, Ганці Коренець, Миколі Кавці?..

Забагато запитань, забагато емоцій? Можливо. Звісно, були проблеми, були непорозуміння з санстанцією, були непередбачені дискусії, були заблукані гості і мало не міжнародні скандали, —

Збірка

але це вже минуло. Лишився спогад про велику історичну подію, про здвиг українських пластунів, якому ім'я було Ювілейний Збір на Соколі.

Хтось з дослідників чи очевидців напише про цю подію згодом, проаналізує всі позитиви і негативи, адже очима організатора цього не побачиш... А ми можемо перехреститись і сказати: "Звершилось", і це зовсім не означатиме, що впав тягар з плечей, а що ми таки це зробили. Зробили новий крок у розвитку Пласту в Україні і готові до подальших кроків. Дякуємо всім, хто крокував з нами, всім, хто приїхав і був, хто допоміг і спричинився до великої справи, адже щоб робити велику справу, не конче всім будувати чи ставити гранітні пам'ятники, але всім треба жити пластовим духом, пластовою ідеєю — і виховувати пластунів для майбутнього.

"Генеральний" писар Ювілейного Збору ст. пл. Ольга Свідзинська

РАЗ УЛІТІ НА ТАБОРІ... ЮВІ

Знаєте, як виглядають пластові табори? Якщо ви їх бачили в Україні, то знайте, що в Америці вони зовсім не такі.

Перше, що ми побачили на пластовому таборі — це кухню, таку кухню, якій можуть позаздрити львівські ресторани. А в кухні — оспівані пластовим юнацтвом пані, які три тижні готують сніданки, обіди і вечері трьомстам пластовим матолкам. Бо для останніх ковбаска, підсмажена на вогні, є "вищою школою", а до "шишкабабс" (шашлики по-нашому) були допущені лише комендант, бунчужний і писар (бо мали вишкіл ШБ).

Згідно з принципом "усе краще дітям", юнацтво на таборі спить у ліжках (хоч і в шатрах). Зате булава — у будинку з електрикою. Справді дуже зручно. А душі серед лісу з теплою і холодною водою цілодобово можуть вживати всі. Тут повна демократія.

Це все було вжарт. А якщо серйозно, то працювати з вісімдесятьма юначками нам було нелегко. Зате ми (ми — це булава окружного виховно-вишкільного табору "Незабутня мелодія") потоваришували, пережили багато незабутніх моментів, шука-

ючи вночі по кущах "чужих". А пригоду із "стук-стук" можна подавати як сценарій до "Матеріялів з архіву Х".

А скільки сліз було виплакано через те, що "не знаю, не вмю, не вдається" — багато, але напевно не більше, ніж юначками: деякі з них по тричотири рази на день з'являлись заплакані зі словами: "Я хочу до мами; мені не подобається програма табору", навіть "Я пушу собі кров". Це все вдень. Вночі плакали теж, але причини були інші: "У кущах щось шарудить!", "У мене в наметі миші!", "У мене в наметі вуж!", "А в мене в наметі миші, вуж, єноти і тхір!" Часом доводилось по півгодини стояти біля намету і переконувати, що ніхто ніде не шарудить. Але якби я була мишею, то з задоволенням пошарудила би у схованих від булави цукорках, тістечках, чіпсах, чоколяді. А чого варта косметика, привезена юначками в етажерках на сім полицок, а речі у двох валізах на колесах (не валізках, а ВАЛІЗАХ!).

Про цей табір можна писати багато. Мене одне лякає: якщо хтось з них колись захоче відвідати пластовий табір в Україні, що він напише у пластовій пресі?

Оля Міліянчук Чуквінська, ЧХ

ВИШКІЛ НА "ВОВЧІЙ ТРОПІ"

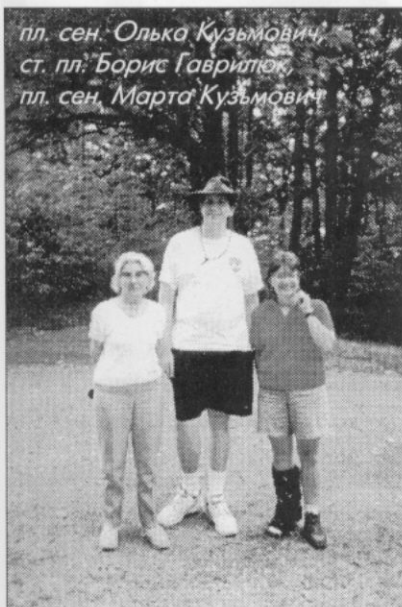
Під час занять

Цього літа я мав рідкісну нагоду бути інструктором на Вишколі Виховників УПЮ. Мені вже звично бути інструктором, навіть комендантом вишколів в Україні. Але той, власне, відбувався не у рідному Львові чи не менш рідних Брюховичах, а на пластовій оселі "Вовча тропа", яка є, як відомо, зовсім не в Україні. Відбувши всі можливі вишколи (хіба крім ШБ) в різних іпостасях, знаючи їх і ззовні, і з середини, могу вже дещо порівняти.

- Вишкіл тривав сім днів. І хоч я певний, що всі теми до кінця вичерпані не були, що всі дискусії не закінчені — це значно краще, ніж чотири дні вишколу в Україні. Не думаю, що нам є важче зібрати учасників на такий довгий час — час є однаково дорогим в усіх сторонах світу. Але ефект від збільшення тривалості може перевищити сподівання.

- Вишкіл відбувався на природі, на місці щойно закінченого табору УПЮ. Провід і учасники мешкали в наметах, заняття відбувались просто неба. Єдине, що не треба було куварити і тримати стійку.

В таких умовах востаннє такий вишкіл відбувався в Америці приблизно 13-14 років тому. А в Україні такого ще й не було. А переваги перед непристосованими базами чи денними семінарами у приміщеннях станиць очевидні: ізоляція від зовнішнього світу, створення пластового чару, незабутні

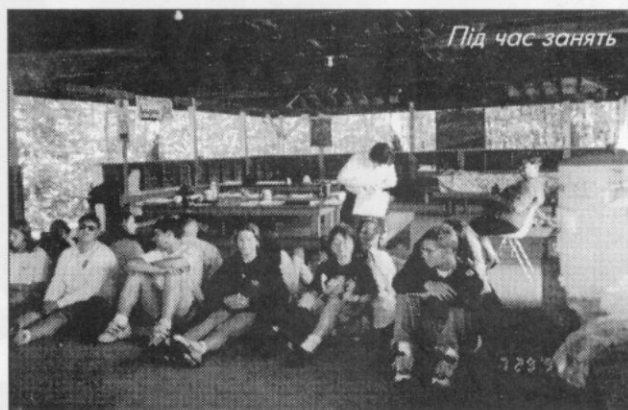

пл. сен. Оля Кузьмівич,
ст. пл. Борис Гаврилюк,
пл. сен. Марта Кузьмівич

ватри, дешевизна.

До речі — про гроші. Учасники повністю покривали витрати. Не скажу, скільки це коштувало (для України це фантастична сума), але для молодого американця це були гроші чималі. Не кажучи вже про дорожні витрати: учасники доїжджали (долітали) і за кілька сот миль.

Учасників було аж (або всього) тринадцять, що дало змогу кожному приділити увагу. Виникає тільки закономірне питання: якщо так мало учасників і вишколи проходять чи не раз на рік, то чому тоді в

Під час занять

Україні, де вишколів 4-5 у рік, а учасників 30-40 осіб, такий повільний приріст юнацтва? Правда, в Америці кількість членства не зростає, але ж бути пластуном там значно важче, ніж у нас в східних чи південних областях.

Самопожертва проводу — фантастична. Відіrvatися від праці в Америці на день чи два — це вам зовсім не те саме, що "забити" на все у нас. Щоб перевести одну-дві теми, інструктори робили автотом (переважно за кермом) щонайменше 300-400 км в одну сторону (відстань від околиць Нью-Йорку до Іст-Четгему). Бунчужний вишколу ст. пл. Андрій Ганкевич робив це іноді двічі на добу.

ст. пл. Марко Чуквінський

Учасники вишколу

ЗМАГ-ЗУСТРІЧ ПЛАСТОВОЇ МОЛОДІ

ОРЛИКІЯДА

У місті Львові сталася одна з найзнаменніших щорічних подій українського Пласту — славний змаг-зустріч пластової молоді Орликіяда. Починаючи з 1993 року вона вельми доречно і успішно доповнює масштабну нашу пластову програму. Ця велична містерія зазвичай триває три дні, але розмови і чутки оповивають Орликіяду задовго до і ще довше після її переведення.

Орликіяда — це не спортивний змаг, не подібна вона на звичні нам Олімпіади. Але дух змагання притаманний їй. Юнацтво змагається, виявляючи свої творчі здібності, своє знання, звітуючи про свою працю.

Орликіяда'97 обрала актуальне і цікаве гасло: "Молоді ми і світ нам відкрито". Оформлення сце-

Працює журі

ни для виступів — велике широко розплющене око і аплікація на тему океану й риб — вдало ілюстрували настрої пластунів: потяг до пізнання, до зрозуміння, до відкриття.

В Орликіяді взяло участь 240 пластунів та пластунок з різних куточків України: з Чернігова, Кіровограда, Світловодська, Києва, Теофіполя, Рівного, Львова, Івано-Франківська, з багатьох інших міст і містечок нашої держави. Приїхало вболівати і просто перейнятися настроєм творчості, змагання та дружби ще біля 250 гостей. Отож, у залі панував вир емоцій, переживань та очікування перемог.

У п'ятницю пластуни і пластунки взяли участь у трьох перших конкурсах: перевірка знань історії та сьогодення молодіжного руху в Україні; підготовка експонату (плакати, об'ємні композиції); форум куренів, де учасники свята змогли побачити потугу пластової праці, дізнатись про життя пластових частин в різних осередках по цілій Україні.

Новообрані Гетьманич і Гетьманівна

У суботу та неділю тривали творчі виступи команд. Уява пластунів не мала меж. Тут і короткі рок-опери, ляльковий театр, танцювальні композиції, сценки, вистави, спів, декламація віршів. Часом виникало запитання: чи справді все це можуть вигадати, приготувати і здійснити діти?

Найбільш хвилюючим конкурсом був вибір Гетьманича та Гетьманівни на наступний рік. Вони мають бути зразковими у пластовій поставі, активними у житті, подати пропозицію необхідного для Пласту проекту, який зможуть при допомозі старших реалізувати до наступної Орликіяди. Цього разу Гетьманичем став пл. розв. Андрій Горак, а Гетьманівною — пл. розв. Наталка Миско.

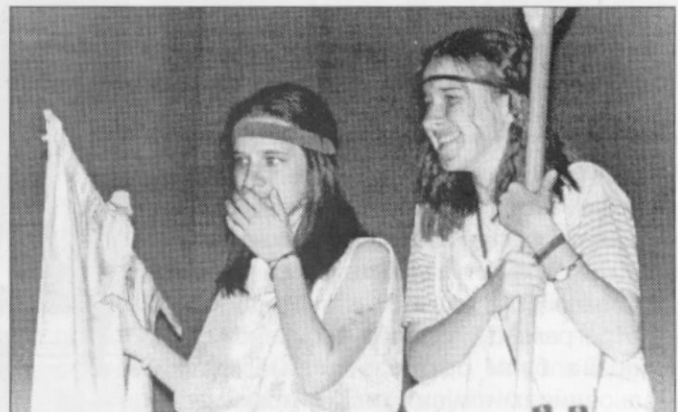
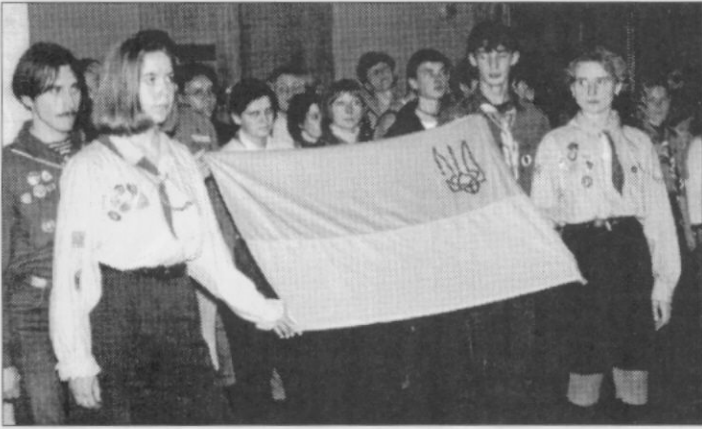
Закінчилась Орликіяда'97, але почалась Орликіяда'98. Її тема: "Тому, хто поруч, руку дай".

ст. пл. вірлиця Ореста Лосик

Оргкомітет Орликіяди в Україні висловлює щире подяку куреню УПС ім. Григора Орлика та особисто п. Юрію Курчаку, родині Кость з Клівленду за постійну поміч в підготовці змагу-зустрічі.

Виступ гуртка "Оріяни" з Кіровограда

ЗУСТРІЧ У КРИМУ

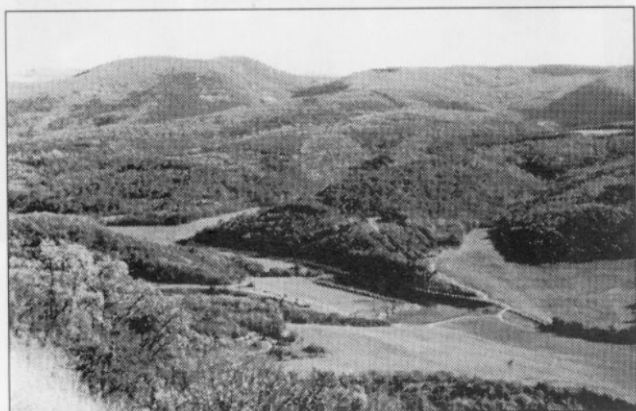
Пласт організував чергову зустріч у Криму. Учасниками її стали пластуни і пластунки з Сімферополя, Севастополя, Запоріжжя, Красноперекопська, представники "Організації

теренова гра, ігри та спортивні змагання. Увечері — традиційна ватра знайомств, де кожен міг розповісти про себе та послухати інших. А одного вечора пластуни з Сімферополя показали підготовану ними виставу. За день перед завершенням зустрічі учасники відвідали дельфінарій та військово-морський інститут ім. М. Нахімова у Севастополі.

Старші провідники у цей час брали участь у семінарах, де дискутували над майбутніми спільними проектами, іншими способами співпраці.

Зустріч пройшла в атмосфері розуміння. Тепер чекатимемо спільних заходів між скавтами України, прикладатимемо зусиль, щоб вони відбувалися на належному рівні і служили потребам української молоді.

ст. пл. Ігор Теруб

Російських Юних Розвідників" з Армянська, "Асоціації Скавтів Криму" з Сімферополя. Були також зацікавлені Пластом з м. Маріуполя. Загалом було 120 учасників зустрічі "Кримська осінь — 97".

Комендантом злету обрали пл. сен. Олесь Криськова, бунчужним — ст. пл. Ігоря Трегуба, бунчужною з організаційних питань — пл. сен. Галю Каширіну. Мета зустрічі очевидна: себе показати, на сусідів подивитись, визначити напрямки подальшої співпраці.

Програма була досить насиченою. Для юнацтва були організовані мандрівки мальовничими місцями Кримських гір,

V КПЗ'ІЗД УКРАЇНИ

ст. пл. Павло Білоус

28-30 листопада 1997 року неподалік Львова у с.м.т. Брюховичі відбувся V Крайовий З'їзд Української Скаутської Організації Пласт, на який приїхало 223 особи з 87 осередків організації. Право ухвального голосу було надано 131 особі.

З'їзд затвердив поправки до статуту Пласту і обрав нове керівництво у складі:

Андрій Гарматій — Голова Крайової Пластової Старшини

В'ячеслав Стебницький — заступник Голови, Референт зовнішніх зв'язків

Аркадій Сльоза — заступник Голови, Референт внутрішніх зв'язків

Під час нарад

Оксана Заліпська — заступник Голови з виховних питань

Сергій Юзик — Крайовий Комендант Юнаків

Ангеліна Кліщ — Крайова Комендантка Юначок

Любомир Дячок — Крайовий Комендант Новачків

Марічка Артиш — Крайова Комендантка Новачок

Старші пластуни

Тарас Полихата — Крайовий Булавний Уладу Старших Пластунів

Тарас Павлишин — Референт фінансів

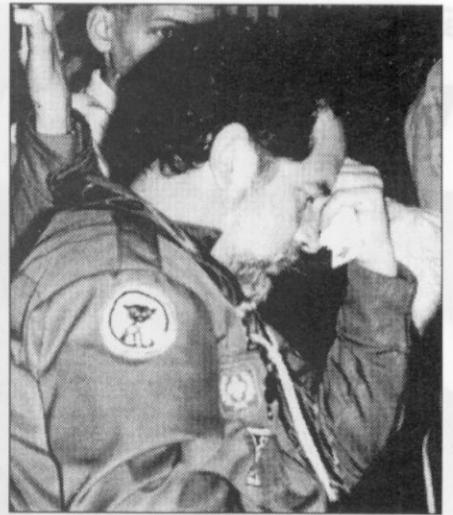
Олександра Хміль — Секретар

Почесними гостями З'їзду були українські пластуни зі США та Польщі, давній пластун — помічник Глави УГКЦ Владика Любомир Гузар, Начальний Пластун Любомир Романків, Голова Головної Плас-

Пластуни сеніори

тової Булави Людмила Дармограй, Голова Пласту Польщі Мирослава Борова та інші. Присутніми на З'їзді були п. Людмила Падалка — представник Міністерства України у справах сім'ї та молоді, п. Юрій Гладкий — представник Львівського міськвідділу по роботі з молоддю, п. Денис Мамаєв — представник Асоціації Скаутів Криму, п. Микола Свитайло — представник Асоціації Скаутів України.

події

ІХ З'ІЗД ЄВРОПЕЙСЬКОГО КОНГРЕСУ УКРАЇНЦІВ

14-16 листопада 1997 року у Кошицях, Словаччина, відбувся ІХ З'їзд Європейського Конгресу Українців (ЕКУ). Делегатами З'їзду були представники Польщі, Словаччини, Чехії, Румунії, Угорщини, Хорватії, Бельгії, Великобританії, Естонії. Під час нарад представники країв мали короткі звіт

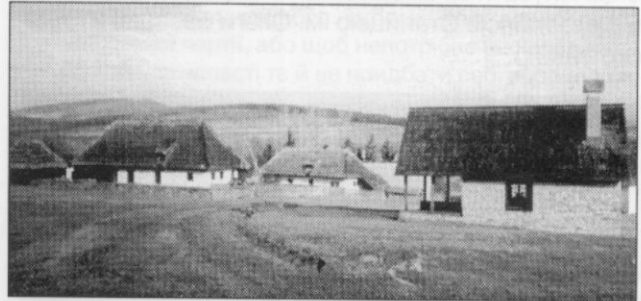

лення про стан українських громад, їх життя, успіхи та проблеми. Особлива увага була приділена ситуації у Словаччині, де останніми роками відчувається все більший тиск з боку урядових чинників на українсько-русинські суспільні установи, підігруються русинські настрої, що підсилює розкол серед етнічного українського населення. З цього приводу учасники З'їзду звернулися до представників словацького та українського уряду, які були присутні у залі, та прийняли ряд резолюцій. Учасники З'їзду ЕКУ також мали нагоду детальніше познайомитись з українським життям на Пряшівщині, відвідавши ук-

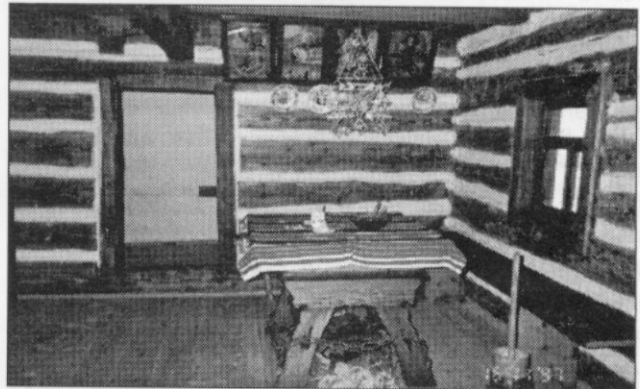

раїнсько-русинську громаду у Пряшеві, оглянувши заповідник українсько-русинської культури — сканзен (музей просто неба), галерею ім. Дезідера Миллого й багатющий своїми експонатами музей української культури у Свиднику, провівши товариську зустріч з українським хором "Карпати", яким диригує Левко Довгович.

З'їзд обрав нові керівні органи ЕКУ у складі: Го-

лова ЕКУ — мгр. Левко Довгович (Словаччина), 1 заступник Голови — п. Ірина Сп'єх (Німеччина), 2 заступник Голови — д-р Юрій Рейт (Польща), Голова секретаріату — д-р Любомир Мазур (Великобританія), секретар — п. Федір Куриляк (Великобританія) і скарбник — п. Маркіян Шептицький (Великобританія), а також Громадський Суд: Голова — д-р Святомир Фостун (Великобританія), члени —

проф. Юрій Бача (Словаччина), проф. Володимир Косик (Франція).

Приємно зауважити, що у роботі З'їзду активну участь брали пластуни з різних країн. Особливо вітаємо пл. сен. Левка Довговича з обранням Головою ЕКУ, бажаємо плідної праці для добра української справи. У наступному числі "Пластового Шляху" ви зможете прочитати більше про цю цікаву людину.

ПЛАСТ В ГАМІЛЬТОНІ — 1996

Пласт, організація української молоді, офіційно почав існувати в Гамільтоні в 1949 році. Оформилася самостійною Станицею ім. Ольги Басараб 27 лютого 1983 р.

1948 р. пл. сен. Вахнянин зорганізувала гурток юначок, а вже восени 1948 р. зорганізовано за почином пл. сен. Степана Миколина пластову групу, опісля групу провадив ст. пл. Богдан Миколин та пл. сен. Михайло Бучок.

У 1956 р. група оформилась у Пластову Станицю і її першим станичним був пл. сен. Микола Плав'юк. Опісля станичними були пл. сен. Микола Рубашевський, пл. сен. Костянтин Когут, пл. сен. Роман Самотулка і знову пл. сен. Михайло Бучок.

У 1970 р. наша Станиця знову стала пластовою групою, а її провідником став пл. сен. Зенон Кобилянський.

У 1976 р. наша група була затверджена як окрема Станиця, а її станичним став пл. сен. Степан Шпак (1977-1980). У 1980-1986 р. станичною була пл. сен. Тамара Дутка. У 1987 р. була пл. сен. Аня Іскат, пл. сен. Наталка Небесна (1988-1990), і знов повернуло до пл. сен. Ані Іскат (1992-1993 р.) Заступниця станичної пл. сен. Ірина Дика дуже багато помагала їй з новацькою виховною працею. Від 1994 р. до теперішнього часу станичною є пл. сен. Ірина Горнич.

Нашими головами Пластприяту були такі члени: д-р. Скаб, пл. сен. Ярослав Багрій, д-р. Новальковський, пл. сен. Костянтин Когут, пл. сен. Степан Коритків, п. Тимків та пані О. Делвекію.

Наш курінь є мішаний, хлопці й дівчата, і хоч маленький, але є активний та поступово розвивається. Наша Станиця має 32 членів (9 УПН, 16 УПЮ, 7 УПС), які приїжджають із Брантфорду, Дундас, Анкастер, Бурлінгтон, Грассі та Гамільтону. Ми зустрічаємося в суботу, щодругого тижня в домівці під

українською католицькою церквою Св. Духа. Юнацькі й новацькі сходи відбуваються в той сам час і тривають дві години.

Ми щасливі, що живемо в південній Онтаріо серед чудової природи. Маємо нагоду розпізнавати різні частини славного Bruce Trail. Щороку відкриття відбувається в парках-заповідниках, напр. Christie Conservation Authority, Dundas та інші. У вересні відбулося відкриття в парку Spencer Gorge коло Webster's Falls. Юнацтво мандрувало стежками до Dundas Peak, де є чудовий вид околиці. Новацтво брало участь у короткій прогульці до Tew's Falls та зійшло з гори до долини Webster's Falls. При тій нагоді діти вчилися читати мапи та орієнтуватися у природі.

Ми беремо участь у спільних громадських імпрезах. Щороку колядуємо, беремо участь у святі незалежності, а цього року також брали активну участь у ходотоні та молебні для Дітей Чорнобиля, (зібрали \$2,134.00). Минулої зими ми подарували Суспільній Опіці \$100.00 на операцію для маленької Жені, яка приїхала з Білорусі на складну операцію клубів. До нас звернулася Станиця Боффало, щоб допомогти їм з перебудовою каплички та бараків, які їм під час зими підпалили злочинці. Ми перевели збірку і вислали їм понад \$1100.00. Наше новацтво зібрало понад 300 забавок і вислало че-

Юнацтво на прогульці в Webster's Falls Дундас

рез православну громаду сиротинцям в Україні. Пластові імпрези включають Свято Свічечки та участь у Службі Божій на Святого Юра.

Наші діти є дуже діяльні, пильні та талановиті. Цього року четверо з нашої Станиці закінчили та здали курс українознавства. В цілій класі було лиш семеро студентів. Усі ходять до українських шкіл, а половина бере участь в курсах народних танців. Майже кожна дитина грає на якомусь музичному інструменті, а кілька пластунів закінчили найвищі сту-

пені плавання за вимогами організації Червоного Хреста. Юначка пл. вірл. Оля Дисяк репрезентувала Українську громаду в Брантфорді як амбасадор Українського Павільйону в міжнародних етнічних виставах у Брантфордському Фестивалі. Вона з сестрою Маєю та батьком Теодором Дисяком вчать танці щосуботи в Кітченер.

Все можна знайти наших пластунів серед учасників в таборах, які відбуваються влітку чи взимку. Вони радо їздять на лещетарський табір в Монт Тремблант у Квебеку, який щороку відбувається під час різдвяних вакацій. Цього літа юнацтво також брало участь у різних таборах. Три юнаки, пл. розв. Михайло Духнай, Панно Духнай і Дам'ян Горнич, поїхали на канойкарський табір, який відбувся в Adirondack State Park, Нью-Йорк. Пл. розв. Костик Шавель поїхав до України на Золоту Булаву.

Новачка Ніна Гладію відбула двотижневий табір на Січі в Графтоні, Онтаріо; новак Маркіян Горнич та шестеро з юнацтва — пл. прих. Рената Горнич, Андрій Шавель, Остап Шавель, пл. уч. Юрій Шавель, Софійка Ґеник і пл. розв. Мирон Ґеник, — відбули тритижневі табори на Новому Соколі.

Цю роботу не можна було б виконати без відданої і спільної праці наших виховників, сеніорів та батьків.

Старший пластун Данило Даревич вже третій рік приїжджає з Торонта нам помагати з юнацтвом. Пл. вірл. Оля Дисяк з Брантфорду, яка закінчила вишколи УПН і УПЮ, провадить молодшою групою в юнацтві. Станична пл. сен. Ірина Горнич провадить новацтвом.

Хочу висловити признання пл. сен. Стефанові Шпакові, писареві, та пл. сен. Ліні Смирні, скарбничці, які близько 20 років нам вже щиро допомагають. Пані Оля Делвекію, голова Пластприятю, також роками полагодує різноманітні складні адміністративні справи.

З великою приємністю та задоволенням спостерігаю, як наші діти та взагалі Станиця в Гамільтоні постійно розвивається.

СКОБ!

*За пластову старшину пл. сен. Ірина Горнич
станична Гамільтону*

Забавки для дітей в Україні

НАШЕ ЛИСТУВАННЯ

Критичні дописи про наш Пласт: чи підписувати псевдонімом?

Допис у часописі (журналі) може мати, крім правдивого прізвища, також підпис ініціалами або псевдонімом, щоб, наприклад, не бути знайомими перехваленим, приписаним до котрогось пластового куреня або до котроїсь небажаної партії, або щоб непотрібно не наразитись на лайливі напасти та й не придбати собі вороженьків, часом і без причини.

Однак в нашому Пласті підпис невідомим псевдонімом є конечний, щоб не наразитись на переслідування, на особисту нагінку, на покарання.

А прийти покара може від Пластового Проводу, наприклад, тоді, як рядовий член Пласту оспорує думки члена Пластового Проводу, або коли член малого куреня підважує поглядю члена великого куреня, з потрібно більшою кількістю членства...

А розшуки для покарання вже не раз траплялися: "А хто то пише під ініціалами? А хто є автором допису, підписаного псевдонімом? А що допис є написаний без граматичних і правописних похибок і має точне пластове назовництво, то хто із пластунів переводив мовну коректу? А хто переписував допис машинкою? А хто завів допис до редакції, чи, може, надав на пошту? А котрий із редакторів дав (підписав) для друкування? О, всі вони повинні вилетіти із Пласту!"

А от у "Пластовому Шляху" ч.2/106/ за 1995 рік на стор.47 пл. сен. Ол.М. "вияснів", що ніби-то "псевда практикується, але не тоді, коли критикується провідника КПС і не дається йому знати, кому треба відповісти на критику", значить, кого за критику мав критикований провідник КПС покарати. Знає тільки, що "не тоді", але ж коли "практикується", то він уже не знає.

І останньо, пл. сен. Ю.С. у "Пластовому Шляху" ч.1/109/ за 1996 рік на стор. 42, пишучи про зауважуваний ним наявний "страх" у нашому Пласті, "вияснює", що автор котрогось там допису, підписавшись псевдонімом (П. Н-ий) забезпечився від "відповідальности", тобто від покарання Пластовим Проводом.

Обидва вони (пл. сен. Ол.М. і пл. сен. Ю.С.) не знають, або, може, лишень удають, що "не знають", що, згідно із прийнятими в журналістиці приписами, відповідь треба на зміст критичного допису писати, а не на підпис особи, забуваючи, і як слушність мовчанкою приймаючи увесь зміст критичного допису.

А що в нашому Пласті є дещо більше таких мстивих, що, провинившись супроти Пласту, удають, що про ніякі, ані про журналістичні, ані про пластові приписи нічого "не знають", то ж тому, власне, мусово критичні пластові дописи в обороні нашого Пласту підписувати новим псевдонімом!

Головний редактор правдиве прізвище з адресою знає, але на домагання злосливим, що приготовляють покару, не виявляє.

Бо важливе тут — що, а не хто!

СКОБ!

*М.Змиз, ХМ.
9.08.1997 р*

ЛІТОПИСЕЦЬ

БЮЛЕТЕНЬ ГРУПИ З ІСТОРІЇ ТА МУЗЕЙНИЦТВА ПЛАСТУ «НА СЛІДІ»

Від редакції

Зовсім нещодавно завершився довгий процес виборів, і 10 серпня 1997 року на легендарному Соколі в Україні відбулося запряження третього Начального Пластуна. Багато молодих пластунів з України мали змогу побачити це на власні очі. Вони вперше в житті переживали щось подібного. Перед ними стояв вже немолодий пл. сен. кер. Любомир Романків і складав присягу на руки голови Головної Пластової Ради. Були на цьому запряженні також пластуни-сеніори з діяспори, які вже бачили подібну церемонію, дехто навіть двічі в житті. І, певно, згадували, як це відбувалося в ті вже далекі роки, поставали в їхній уяві і Перший Начальний Пластун Сірий Лев, і його наступник — Юрій Старосольський.

Але щораз менше стає таких щасливців в на-

шому Пласті, а в Україні їх і зовсім немає. Тому ми вирішили, що варто нагадати тим, хто пам'ятає, а тим, хто зі зрозумілих причин не може пам'ятати — розповісти, — про одну таку подію — запряження Начального Пластуна Юрія Старосольського на Вовчій Тропі в Америці в часі ЮМПЗ 1972 року. Допоміг нам у цьому пл. сен. Мирон Лапка, ЛЧ, з Австралії, який надіслав до редакції «Літописця» текст виступу Юрія Старосольського після запряження, а також архів Групи з історії та музейництва Пласту «На сліді», де знайшлися фотографії роботи пл. сен. Любомира Романкова (цікаво, чи міг пл. сен. Любомир Романків, фотографуючи Старосольського 25 років тому, уявити, що сам колись стане Начальним Пластуном?)

Отже, перед вами

СЛОВО НАЧАЛЬНОГО ПЛАСТУНА

Юрій Старосольський складає присягу на руки голови ГПР Ольги Кузьмович

пластуни, бо я для вас є Начальним Пластуном, для вас буде моя праця, моє зусилля, для вас, для вас буде у великій мірі тепер моє життя. Колись поет один наш сказав "з журбою радисть обнялась". Я думаю про це тепер, і мені здається,

Дорогі мої друзі пластуни!

Ви склали Пластову Присягу; пам'ятаєте, яке це було зворушення для вас? Можете уявити собі, яке зворушення для мене сьогодні, коли я складаю не звичайну Пластову Присягу, але присягу Начального Пластуна. Складаю перед вами, друзі

що в мене із гордістю покора обнялася. Із гордістю, бо чи не може не бути гордим, що таке товариство, таке велике, таке добре, таке славне товариство, як наше пластове, поставило мене на чолі.

І рівночасно я відчуваю велику покору, бо знаю, яке завдання, які зобов'язання, які труднощі зв'язані із тим найвищим пластовим постом. Але я теж вірю, що не тільки я, але й ми всі — бо Пласт — це ми, це не я, це ми — що ми разом сповнимо ці обов'язки, які на мене наложені, якнайкраще.

Це на сім літ ви маєте тепер нового Начального Пластуна. Сім літ ті будемо разом з вами плачувати, змагатись до кращого, журитись, радуватись і мати успіхи або неуспіхи. Кажуть, сім — це щасливе число. І я вірю, що воно принесе щастя. І мені особисто на цьому пості, і вам усім особисто, і нам усім — Українському Пластовому Уладові.

Коли відійшов від нас Сірий Лев, наш основник Дрот мав візію, яким повинен бути Начальний Пластун. Він передав нам цю візію. І коли дивитись, коли читати його слова, кожен мусив відчути

свою маловартість, свою негідність на це велике завдання — такі великі вимоги він ставив до цього чоловіка, до людини, яка мала стати на чолі Українського Пластового Уладу — Начального Пластуна. Але він теж сказав: "А найголовніше, щоб Начальний Пластун кріпко вірив у Пласт і в пластову ідею. Так сильно вірив, щоб ніякі інші ідеї, ніякі інші сили не змогли б цієї віри у Пласт і його ідею у нього зрушити".

І це я відчув, як відкриття дверей для мене. Бо я вірю в Пласт, вірю в пластову ідею, вірю у вас, пластунів. Я так вірю в Пласт, як вірю в саме життя і в саму людину. Я вірю, що Господь створив життя і дав його людям не тільки на те, щоб вони його пережили. Він дав його з певним змістом, з певним зміслом. І я знаю, що Пласт стареться дати життю змісл. Я вірю, що Господь Бог поставив певне завдання перед людьми, які будуть жити даним Ним життям. І я знаю, що Пласт ставить цілі у житті і змагається до тієї цілі.

Я вірю, що життя цілого людства є в засаді одне, що є ті самі цілі, бажання, потреби і ідеї цілого людства. Ідеї добра, краси, братерства, справедливості. І я знаю, що Пласт змагає до того, щоб ці ідеали в цілому світі, а зокрема у себе, у нас в українській громаді досягнути. І я знаю, що людське життя пливе широким руслом, але у націях, у народах. І я знаю, що перше зобов'язання людей — супроти свого народу; супроти свого народу, після Бога. І я знаю, що Пласт поставив себе на службу тому своєму українському народові. І я знаю, що Пласт засвідчив цілою своєю історією, що він цю службу робить, робив і буде робити. Я знаю, що він для цієї цілі був створений і для цієї цілі існує і буде існувати.

І я вірю, що Господь дав життя людям, людям — найвищому творові зі своїх створінь; людям, які єдині на світі, інакші як усі інші сотворіння, які дивляться тільки в землю, здібні дивитись у небо, дивитись у висоти. Там бачити великого Бога, там бачити інспірації, там бачити великі ідеї, великі думки і великі почування. І я знаю, що Пласт

Промовляє Начальний Пластун

змагає до того, щоб ми підняли у небо наш зір, не тільки ми, але щоб ми, як каже наша Присяга, ввели наш народ до того, щоб міг він з часом підняти свій зір у висоти. Я це знаю, і я тому вірю у Пласт.

І я знаю, що таке буде життя, якими будуть люди. Таке буде кожне життя, таке буде також життя нашого Пласту.

Хтось, якась китайська мудрість, казала, що життя — це не чаша, яку треба випити до дна — це збан, який треба наповнити цінним змістом. І ми, пластуни, змагаємо до того, щоб наше життя наповнити цінним, великим змістом. Я вірю, що Господь Бог хотів, щоби люди були щасливі в житті, бо це природне, Богом дане хотіння кожної людини. І я знаю, що Пласт учить нас бути щасливими у Пласті і в житті. Я знаю, що ми хочемо бути щасливими і можемо бути щасливі, коли будемо йти за пластовою наукою.

І я вірю у вас, мої дорогі друзі пластуни. Я вірю, що ви є Пластом і що ви і я разом тягар зобов'язання і славне зобов'язання пластове понесемо. Із вірою у пластову ідею, із вірою у вас я приймаю на себе велике зобов'язання. З них перше — працювати і змагати до того, щоб була єдність українського Пласту як організації, щоб була єдність української пластової ідеї. Я знаю, що є сили, великі сили, які діють проти того. Я знаю, що ми розкинені по світі і відділені океанами і іншими границями. Але те, що ви з'їхалися тут у такому великому числі з усіх континентів, свідчить про те, що відчуваєте єдність пластової ідеї. Я прошу вас і я вірю в те, що ця єдність пластова буде просвічувати нам у нашому житті тепер і назавжди у майбутнє, як цей вогонь, що ми запалимо тепер, так єдність пластова щоб горіла у ваших серцях, щоб ви занесли її куди ви поїдете, додому, у ваші краї, у ваші курені, у ваші станиці, гуртки, а перш за все — у своє власне серце. І з тою вірою я можу сказати, що Господь Бог дозволить мені, вам, нам усім сповнити своє зобов'язання. З тою вірою я бажаю вам якнайкращих успіхів.

СКОБ!

Начальний Пластун Юрій Старосольський в день запряження, 1972 рік, Вовча Тропа, Америка

Під час ватри закриття